

అత్యద్భుత ఫలప్రదాయకమైన
గ్రామ రక్షాస్తోత్రమ్

కోటి ప్రతుల ప్రచురణ ప్రచారోద్యమం

భ్యత్వరుసుము రు 100-00లు మాత్రం.

సత్వరంగో లక్షమంది సభ్యులను చేర్చించ
ప్రయత్నంలో భాగంగా మీరు చేరి మీ ద్వారా
మరి పదిమందినైనా చేర ప్రోత్సహించండి.

లక్షప్రతులు వితరణ కావాలి. తెలుగు హిందీ
లో ముద్రణ కానసాగుతూన్నది. రెండు
లోనూ కేసెట్స్ కూడా సిద్ధంగా వున్నాయి.
శ్రీత్రనామాలపై రు 100-00ల అందజేయువా
గ్రాజా కుంకుమ పూజాసిందూర, కేసెట్తో
ప్రతులు రిజిస్టర్డ్ పోస్ట్లో పంపగలము. ఈ
సంజ్ఞయంతిలోగా 2 లక్షల ప్రతుల ప్రచురణ
ప్రచారాలు కావాలి.

ద్రవ్యాన్ని యీ చిరునామా కే పంపాలి.——

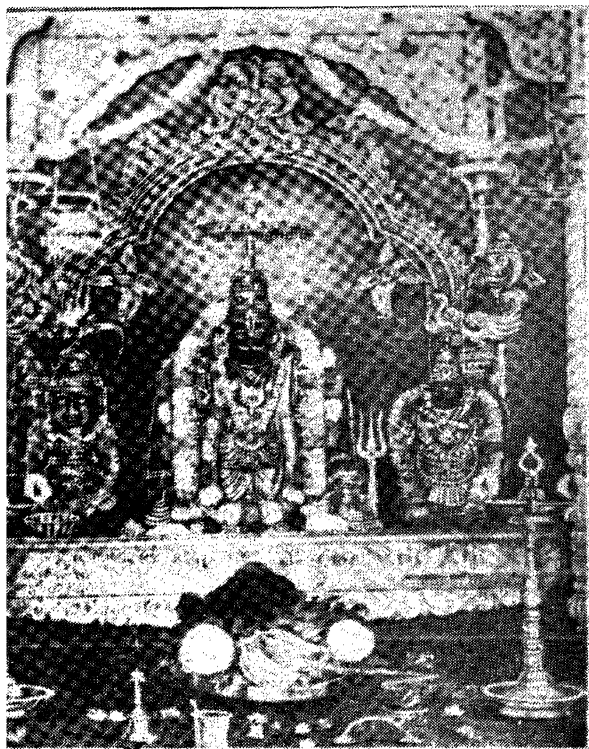
రాణపండ రాధాకృష్ణమూర్తి

వత మందిరం - రాజమండ్రి - 533 104

గార్పుగోదావరి జిల్లా అన్నవరం గ్రామంలో
 పానదీతీరంలో రత్నగిరిపై స్వయం వ్యక్తమై
 శారిహర హిరణ్యగర్భ త్రిమూర్త్యాత్మకమై,

అనంతలక్ష్మీసమేతుడైన

వీరవెంకట సత్యనారాయణ స్వామివారు

న్ : శివానందా ఛారిటబుల్ ట్రస్ట్ ప్రెసిడెంట్
 శ్రీ శ్రీ ఓం నారాయణ్ మహారాజ్ వారి
 ఐపూర్ల సహకార సౌజన్య, శుభాకాంక్షలతో

వీరవేంకట సత్యనారాయణస్వామివారి దేవస్థానం అన్నవరం:: తూర్పుగోదావరి జిల్లా

గార్లుగోదావరి జిల్లా అన్నవరం గ్రామంలో పంపానదీ తీరములో ప్రకృతి తతో శోభిల్లితమగు రత్నగిరిపై వేంచేసియున్న శ్రీ వీర వేంకట యణస్వామి స్వయం వ్యక్తమై హరిహర హిరణ్యగర్భ త్రిమూర్త్యత్మకమైన ప్రాద్విభూతి మహా చైత్యం నారాయణ యంత్రమున ప్రతిష్ఠింపబడి శివసహిత ఓ సతీసమేతుడైన శ్రీ వీరవేంకట సత్యనారాయణ స్వామిని సేవించు హికాముష్మిక నకల సిరిసంపదలు కలుగును. మహా పుణ్యప్రదమైన శ్రీ సత్యనారాయణ స్వామివారి వ్రతము భక్తుల పాలిట కల్పవృక్షము, ము. తత్కారణమున ఈ వ్రతమున శ్రీ స్వామివారి వ్రతములు అశేష నే నిత్యమూ ఆచరించబడుచున్నవి.

క్షుల సౌకర్యార్థము వివిధ సేవలు శాశ్వత ప్రాతిపదికపై ప్రతీ సంవత్సరములో రిన ఏ రోజైన అట్టి పూజలు జరుపబడును. వాటి రుసుములు: శాశ్వత రూ. 3,000/- లు శాశ్వత విశిష్ట వ్రతము, శాశ్వత ప్రత్యేక వ్రతము, వ్రతములకు వరుసగా రూ. 1,116/-, రూ 500/-, రూ. 300/-లు, త్యపూజకు రూ. 250/-లు నిర్ణయించబడినవి. రూ. 35/-లు మనియార్డరు యెడల శ్రీస్వామివారి వ్రతము భక్తుల గోత్రనామముతో జరిపించి పోష్టు సాదము పంపబడును.

శాశ్వత అన్నదాన పథకము

సం మహాభాగ్యము - అన్నవరం క్షేత్రములో అన్నదానం చేసి తరించండి. కములో నభ్యులుగా రూ.1,000/- లు, వాటికి రెట్టింపు మొత్తములు రవచ్చును. ఆ నభ్యులు శాశ్వతముగా సంవత్సరములో వారు నిర్ణయించుకొను నూ ప్రతీ వెయ్యి రూపాయలకు 25 మంది చొప్పున వారి పేర లేక రిన ఎవ్వరి పేరుచైనా అన్నదానము జరిపించబడును. ఈ అవకాశమును చుకొని తరించండి.

క్షమునకు సెక్షన్ 80 (జి) ప్రకారం ఆదాయపు పన్ను మినహాయింపు కావున భక్తులు పై సేవలందు విరివిగా పాల్గొని శ్రీ సత్యనారాయణ కృపకు పాత్రులగుదురని ఆశించడమైనది.

శ్రీ స్వామివారి బ్రహ్మాత్సవములు

ద్ద దశమి నుండి వైశాఖ బహుళ పాడ్యమి వరకు శ్రీ స్వామి వారి

బ్రహ్మాత్సవములు, శ్రావణ శుద్ధ

విదియనాడు శ్రీ స్వామివారి జయంతి ఉత్సవము..

రాజా ఐ.వి. రామ్మకుమార్,

మరియు వంశపారంపర్య ధర్మకర్త మరియు ధర్మకర్తల మండలి సభ్యులు మంచనపల్లి గరసీంహారావు, బి.ఏ., బి.యల్.

సంయుక్త కమీషనరు మరియు కార్యనిర్వహణాధికారి.

తరిస్తూ కనీసం మరి నూరుమంది తరించడానికి
 యోగములు అవండి. ఈ గ్రంథరత్నం మీ గృహసీమలో
 స్తోత్రరత్నాలన్నీ మీయింట వున్నట్లే. మీ
 యింటాలో మీవంశ పరిచయంతో లేదా మీ
 ముల దివ్య సంస్మరణార్థం వారి ఫోటోతో
 10-00లు మాత్రం అందజేసి ధర్మ తేజాన్ని పొంది
 గ్రహానికి విశేష పాత్రులై ధన్యాత్ములకు మార్గదర్శకు
 వరు గాక!

నివ్యస్తోత్రరత్నావళి

'88డెమ్మీ: ఆఫ్ సెల్ట్ ముద్రణ: బహు వర్ణ ముఖచిత్రం.
 లక్షప్రతులు ప్రచురించబడి విశేష ప్రచారం కావాలి.
 1000-00ల వంతున అందజేయగల వారిని సాదరంగా
 మందిని సత్వర సహకారం అందించ ఆహ్వానిస్తున్నాము.

ఈ విశాల విశ్వంలో కాలం
 ఎంతటి కంటే అమూల్యమయినది,

లేదా ఏ బ్యాంక్ దయనా డి.డి.ద్వారా ద్రవ్యాన్ని యీ
 మాకే అందించ గోరుచున్నాము.

— వివరాలకు : ఫోన్ : 76356

పురాణపండ రాధాకృష్ణమూర్తి

భాగవత మందిరం - రాజమండ్రి - 4

దైవధర్మకార్యాలకు వాయిదాలు వేయకండి.

ధర్మమే సదా మిమ్మల్ని రక్షిస్తుంది.

సంధర్తన ప్రచురణకుముందుగా సహకరించండి.

సభ్యత్వరూసుము 150-00 లు మాత్రమే

కో ప్రాణం వున్నంత వరకూ పారాయణ చేసికోదగిన
శ్రీస్తోత్రరత్నాలతో వినాయక వ్రతకల్ప, శ్రీరామపూ
న, ఆంజనేయ పూజా విధాన, శ్రీరాజరాజేశ్వరీ
విధాన, శ్రీలక్ష్మీ పూజావిధానాలతో అపూర్వ
వృద్ధులు సయితం సునాయాసంగా పారాయణ
కాలన్న సత్సంకల్పంతో సుమారు లక్షరూపాయల
తో యీ సద్గ్రంథ రత్నప్రచురణ ప్రచారాలకు
సన్నాము.

రూ 150-00లు ముందుగా అందజేయు వారికి

పోస్టలో 5 ప్రతులు అందజేయ గలము.

చిరునామాకే ఎమ్.ఓ. ద్వారా ద్రవ్యంపంపండి.

పురాణపండ రాధాకృష్ణమూర్తి

భాగవతమందిరం - రాజమండ్రి-533 104

రామ రాజ్యమ్

రచయిత

కె. శే. కవిశిరోభూషణ

వాసా సూర్యనారాయణ శాస్త్రిగారు

ప్రచురణ కర్త:

వాసా వెంకట రమణ మూర్తి

రాజమండ్రి

మేనేజరు : శ్రీ గాయత్రి పురశ్చరణ కార్యాలయం,
సింహాచలం. తేదీ 22-8-1961

వాసా సూర్యనారాయణ శాస్త్రిగారి సముఖమునకు
అనేక నమస్కారములు :

‘రామరాజ్య వ్యాసపారితోషిక ప్రదానము’ శ్రీ
వేవాదాయ శాఖామాత్యులు కల్లూరు చంద్రమౌళి
యధ్యక్షతను 29-8-61 తేదీ సాయంకాలం 4
సం. సింహాచలము పైని స్వామిసన్నిధిలో జరుగుసభలో
ఓంత్రి వర్చులవే జరుపబడును. తాము స్వయముగా
కీసి బహుమానము స్వీకరింపకొరుచున్నాను.

తెలుగు వ్యాసముల పోటీలో తాము ప్రథములుగ,
శ్యామము మొదటిదిగ ఎన్నికైనట్లు తెలుపుటకు
షించుచున్నాను. ఏకారణము చేతనయినను తాము
ముగ రాజాలక పోయినచో బహుమానము
రార్జరు ద్వారా పంపబడగలదు.

(అనుమతిని)

(సం), ని. కం. గో. శ్రీభాష్యకారాచార్యులు
పిన్సిపాల్, ఆగమపాఠశాల,
సింహాచలం 22-8-61.

శ్రీ రామ రాజ్యమ్

శ్రీ వాల్మీకి సహర్షి ప్రణీతమైన శ్రీమద్రామాయణము వ్యము. దాని మూలమున శ్రీరామచంద్రమూర్తి యవతారగాధ లోకమున వ్యాప్తిచెందినది. ఇటీవల కవిచంద్రులు రామకథను ఇభాషయందును తమ తమ దేశభాషలయందును అనంతకోటి మూల మూలమున గానము చేసిరి. రామకథ నెరుంగని యుడు లేదనుట సర్వసత్యము. ఎందరు విన్నివిధముల గానము లు నవనవాయమానమై యమృతమును ప్రసవించునది రామగాధ. పరమాత్మునియొక్క శక్తిని మాయయని వ్యవహరింతురు. యాశక్తి సర్వరజస్తమోగుణాత్మకమైనది. అగ్నియందు దహనశక్తి పరమాత్మునియందు త్రిగుణాత్మకశక్తి నిత్యము అనపాయనియై యున్నది. శక్తికిని శక్తిగలవానికిని అభేదమే సంబంధము. త్విగుణప్రధానమైన మాయయందు ప్రతిఫలించిన పరమాత్మ మునే యాశ్వరుడందురు. మలినసర్వప్రధానమైన యవిద్యయి ప్రతిఫలించిన పరమాత్మ చైతన్యాంశములను జీవులందురు. రుడు సర్వసృష్టిసమిష్టియు తన నిజస్వరూపమని యెరుంగును. రుడు సర్వజ్ఞుడు. సర్వవ్యాపి. మాయాశక్తి యాశ్వరునికి నియై వాని కనుసన్నల మెలంగును. ఆశక్తి యాశ్వరుని తునిగా చేయజాలదు.

అవిద్యయును శక్తిలో ప్రతిఫలించిన యనంతజీవరాసులు ఆ కులోనై కామ్యకర్మలను చేయుచు వాని ఫలముల ననుభవించు జన్మపరంపరల నెత్తుచు జనన మరణ ప్రహరూపమైన

మేనేజరు : శ్రీ గాయత్రి పురశ్చరణ కార్యాలయం,

సింహాచలం. తేదీ 22-8-1

వాసా సూర్యనారాయణ శాస్త్రిగారి సముఖమునకు

అనేక నమస్కారములు :

‘రామరాజ్య వ్యాసపారితోషిక ప్రదానము’ శ్రీ
దేవాదాయ శాఖామాత్యులు కల్లూరు చంద్రమాళి
యధ్యక్షతను 29-8-61 తేదీ సాయంకాలం 4
కు సింహాచలము పైని స్వామిసన్నిధిలో జరుగుసభలో
శాస్త్రి వర్యులచే జరుపబడును. తాము స్వయముగా
నేసి బహుమానము స్వీకరింపకోరుచున్నాను.

తెలుగు వ్యాసముల పోటీలో తాము ప్రథములుగ,
వ్యాసము మొదటిదిగ ఎన్నికైనట్లు తెలుపుటకు
‘షించుచున్నాను. ఏకారణము చేతనయినను తాము
ముగ రాజాలక పోయినచో బహుమానము
పూర్వరు ద్వారా పంపబడగలదు.

(అనుమతిని)

(సం), ని. కం. గో. శ్రీభాష్యకారాచార్యులు

ప్రిన్సిపాల్, ఆగమపాఠశాల,

సింహాచలం 22-8-61.

శ్రీ రామ రాజ్యమ్

శ్రీ వాల్మీకి మహర్షి ప్రణీతమైన శ్రీమద్రామాయణము వ్యము. దాని మూలమున శ్రీరామచంద్రమూర్తి యవతారగాధ లోకమున వ్యాప్తిచెందినది. ఇటీవల కవిచంద్రులు రామకథను శభాషయందును తమ తమ దేశభాషలయందును అనంతకోటి మూల మూలమున గానము చేసిరి. రామకథ నెరుంగని యుడు లేదనుట సర్వసత్యము. ఎందరు విన్నివిధముల గానముల నవనవాయమానమై యమృతమును ప్రసవించునది రామగాధ.

పరమాత్మునియొక్క శక్తిని యయని చూచుకొంటారు. 'యాశక్తి సర్వరజస్తమోగుణాత్మకమైనది. అగ్నియందు దహనశక్తి పరమాత్మునియందు త్రిగుణాత్మకశక్తి నిత్యము అనపాయనియై యున్నది. శక్తికిని శక్తిగలవానికిని అభేదమే సంబంధము. త్త్వగుణప్రధానమైన మాయయందు ప్రతిఫలించిన పరమాత్మునే యాశ్వరుడందురు. మలినసర్వప్రధానమైన యవిద్యయి ప్రతిఫలించిన పరమాత్ము చైతన్యాంశములను బీప్సులందురు. మిడు సర్వసృష్టినమిష్టియు తన నిజస్వరూపమని యెరుంగును. మిడు సర్వజ్ఞుడు. సర్వవ్యాపి. మాయాశక్తి యాశ్వరునికి నియై వాని కనుసన్నల మెలంగును. ఆశక్తి యాశ్వరుని తునిగా చేయజాలదు.

అవిద్యయును శక్తిలో ప్రతిఫలించిన యనంతజీవరాసులు ఆ క్షులోనై కామ్యకర్మలను చేయుచు వాని ఫలముల ననుభవించు జన్మపరంపరల నెత్తుచు జనన మరణ ప్రహహరూపమైన

రములో నీదుడు దరి జేరలేక యున్నారు. ఈ జీవులు నిజస్వరూపమును తెలిసికొనజాలక తమ్ము పరమాత్మకంటె గా భావించుకొనుచు ఒందొరులందు భేదదృష్టి గలవారును కించిత నయి సుఖము నఖిలపించియు దుఃఖపరంపరలనే యినభవించు న్నరు. ఇట్లు జీవులను దయచే నుద్ధరింపబూని యాశ్వరుడు వశవర్తిని యగు మాయాసహాయముతో పెక్కులనతారముల యూ జీవుల నుద్ధరించుచున్నాడు.

అట్టి యవతారములలో వాసికెక్కినవి మత్స్యాది దశావతార లు. ఇందు మత్స్య, కూర్మ, వరాహ, వామన, బౌద్ధకల్కవతారము లు అంశావతారములు. పరశురామునిది ఆవేశావతారము. హ, రామ కృష్ణావతారములు పూర్ణావతారములు. ఈశ్వరుని రుకళలు పై మూడవతారముల యందు సంపూర్ణత చెందినవి. గాడవ తారముల మహామంత్రములనే భక్తులు జపించి తరింతురు.

ఈ మూడవతారములలోను రామ, కృష్ణావతారములు శ్రీరమైనవి. అందును ఉపదేశము ప్రధానముగా గల కృష్ణావతారము నాచరణమే ప్రధానముగాగల రామావతారము మిక్కిలి శ్రీరము.

స్కాందము: శ్లో. దశావతార మధ్యే రామకృష్ణ మహత్తరౌ మపినరః పూర్వః సత్యసంధోరఘూత్తమః

దశావతారములలోను రఘూత్తముడగు రామచంద్రుడే మహత్త

దేవతల ప్రార్థనచే భగవంతుడు కౌసల్యాదశధులకు గావమున పుత్రుడై యవతరించి తన ధర్మపత్ని సీతను నిడి వానరల సహాయమున సముద్రమున సేతువుగట్టించి ప్రవేశించి రావణాది రాక్షసులను వధించినాడు గాన రాముడు రుదని యథాశ్రుతార్థమును గైకొని రాముని బహుధా చియానందించుచున్నారు. ఈ పాగడ్డ పరమేశ్వరుని

వతార స్వరూపుడగు రామచంద్రమూర్తియందు న్యూనత్వమునే
 ండును. ఇచ్చామాత్రముచే కనుతెరిచి అనంతకోటి బ్రహ్మాండము
 తిప్తకాలములో సృజించును. అట్లే కనుమూసి అయిము చేయును.
 ౧ నాకాశగోళమున కనబడు స్రుతినక్షత్రము యీ భూగోళము
 నలినశాలమగు నొక మండలము. ఇట్లు స్రుత్యక్షమగు
 హస్యస్థియంతయు నాపరమేశ్వరుని మహామహిమలో నాల్గవసాలు.
 ౨ విభూతి యంతయు నట్లే నిలవయై తనలో విరాజిల్లు
 డి. ఇట్టి రామావతారుడగు నాపరమేశ్వరునకు నీభూమండల
 నెంత? అందు లంకాద్వీప మననెంత? రావణాదిరాక్షసులన
 ? వారిని వధించుటకై తన భార్యను ఎరగానిడుట వింతగాదా!
 న్నరుడగు రాముని దృష్టిలో రావణాది రాక్షసజాతి యంతయు
 గ్రాడినను ఒక దోమమాత్రమును గారు. ప్రేమరూపుడగు
 వతుడు ఎట్టివారి నయినను హింసించుటకు అవతరింపడు.
 వతారమందలి యాంతర్యరహస్యమును మనము సూక్ష్మదృష్టితో
 ప వలయును. శాస్త్రములో ఆనందము, ప్రేమ, ప్రీతి అనురక్తి
 నిని సమానార్థములుగానే యుపయోగింతురు.

భగవంతుడు ఆనందమయిడు. ఆనందమే పరమేశ్వర
 షము. దానిచేతనే సృష్టిస్థితిలయములు జరుగుచుండును.

రసానైసః “కోహ్యేవాన్యాత్కః ప్రాణ్యాత్,

యదేషఆకాశ ఆనందోనస్యాత్

ఆనందాద్వేన ఖల్విమాని భూతాని జాయంతే

ఆనందేన జాతానిజీవంతి ఆనందప్రియస్త్వభావం విశంతి.

ఆనందమయోభ్యాసాత్

శ్రుతిస్మృతులు భగవానుడు ఆనందరూపుడని ఘోషించును.

ఈ పరమేశ్వరుని యెడల గలుగు పరమప్రేమయే.

పరానురక్తకీర్తన

‘సాకష్టైచిత్పరమ ప్రేమరూపా’ అని ఈ ప్రేమరూప
 రాసము అనిర్వచనీయము, అనుభవైక వేద్యము. ప్రేమస్వరూ
 సాక్షాత్తుగా నుపదేశింపజాలక శ్రుతిస్మృతులు ప్రకాశస్తరమున
 ంచినవి.

కారణీయగు స్త్రీ పరపురుషు నెట్లు ప్రేమించునో ఆవిధముగా
 గ్రుని ప్రేమింపవలయును.

మాస్మితి రిపివేకానాం విషయేష్వనపాయినీ!

త్వామనుస్మరతస్సామేహ్వాద యాన్మాపసర్పతు.

వివేకహీనులకు సాంసారిక భోగములందు అనగా కాంతాకనకాదు
 య ఏస్మితియుండునో అట్టిప్రీతిని పరమేశ్వరా! నిన్ను
 నవపుడు నాకు ప్రసాదింపుచుని విచరుని ప్రార్థన.

రామకృష్ణ పరమహంస తల్లికి బిడ్డయిందును, పతివ్రతకు
 యదును, లోభికి ధనమందును ప్రవర్తిల్లు ప్రేమవంటి ప్రేమ
 కునియిందు గలుగుటయే భక్తి, దానిచేతనే నరుడు తరించునని
 ం.

శోకములో వ్యసనులకు వెలది, ద్యూతము, పానము మున్నగు
 బలయిందు గల తీవ్రతరమైన ప్రీతిని బోలిన ప్రీతి
 గ్రునియిందు ప్రవర్తింపవలయును. అదియే భక్తి.

వేదములో స్వాధ్యాయము, తపస్సు, దానము మున్నగునవి
 లుగా భేర్కొనబడినవి.

మహంసః చోదనా లక్షణోర్దోధర్మః

వేదముచే ప్రయోజనమునకై విధింపబడు నర్థము ధర్మమనబ
 తపస్సు, దానము మున్నగు వానిచే గలుగు స్వర్గాది
 నములు క్షీణించునవి. భక్తిపూర్వకముగా పరమేశ్వరునారాధిం
 రాక్షరూపమగు పరమ పురుషార్థము చేకూరును. అది
 యు. కావుననే భాగవతములో శ్లో. ధర్మప్రోర్ఘితకై తవోఽత్ర

నిర్మత్సరాణాం సతాం.. భగవద్భక్తియే పరమ ధర్మమని
నబడినది విష్ణుసహస్రనామములో.

కోధర్మ స్వర్వధర్మాణాం భవతః పరమోమతః"

అని ధర్మజుడు స్పష్టించగా భీష్ముడు

ఏషమే సర్వధర్మాణాం ధర్మోధికతమోమతః

యద్భక్త్యా పుండరీకాక్షం సరైర ర్చేన్నరస్సదా॥

పరమేశ్వరుని భక్తిచే నారాధించుటయే పరమధర్మమని
గానముగా నుడివెను. ప్రపంచమంతయు భగవానుని దివ్యస్వరూ
భగవంతుడు ప్రేమమయుడు. ప్రేమక్షీణించెనా ప్రపంచమం
త్సప్తా హింసాది జ్వాలలచే మాడి రూపుమాయును. అట్టితరి
తుడు తాను తన యోగమాయాశక్తిచే సవతరించి తనప్రేమ
ండ్టాసనచేయును. దానిచే సాధుపులలోని సాధుత్వమును
ముగా పెంపొందించును. దుష్టులలోని దుష్టత్వమును
ముగా రూపుమాపును. తల్లి తన కడుపులోని బిడ్డ
ములతో నెన్నిసారులు తన్నినను కినుక పూనదు.
మయుడగు భగవంతుడును జీవులు అజ్ఞానమునచేయు
ములను చతురుపాయములచేతను తొలగించి కాపాడనెంచును.
దుష్టులయినను తన బిడ్డలను మంచి మార్గమునకు (త్రిప్ప
ముల ప్రయత్నించును, గాని వారికి హింససేయితలంపదు.
తయగు భగవంతుడును అట్లే చేయును. ఇట్లు భగవత్తత్వమును
హింసక క్రౌర్యమునూని రాక్షసవధ చేసెననియు సేతుబంధ
మహాకార్యములను చేసెననియు రాముని శ్లాఘింతురు.
ంద్రుని యవతార కృత్యములన్నియు మనశక్తికి వేయిమడుంగుల
వి కావచ్చును. కాని పరమేశ్వరుని శక్తి నెరింగినవారికి
దికథలు అకించిత్కరములు. అమెరికావారు ఆటంబాంబును
గించి క్షణకాలములో 2,3 లక్షల జనసంఖ్య గల పల్నామును

నాశన మొనరించిరి, కాన నాశనము ఒక ఘనకార్యము కాదు. కాలమందు నివసించు దుష్టులను రూపుమాపినను, సాధువులను చినను లంతమాప్రముచే శాశ్వతముగా ధర్మసంస్థాపన కాజాలదు. ౩ భగవంతుడు రామచంద్రమూర్తిగా పూర్ణకళలో నవతరించు మహత్తరకారణ ముండవలయును. దానినిట్లు మనమూహించుట మారముగాదు. రాము డవతరించుటకు పూర్వము మనమధ్య తి యెట్లున్నదో పరికింపుడు.

అనాటికి బ్రాహ్మణ క్షత్రియ జాతులు రెండే విశేష నాగరికతకు నవి. బ్రాహ్మణజాతి ప్రధాననాయకుడుగా వసిష్టుడుండెను. ముజాతికి నాయకుడుగా విశ్వమిత్రుడుండెను. విశ్వమిత్రుడు మిత్రముగా మహాసేనతో వసి స్త్రాశ్రమమున కేతెంచెను. వసిష్టుడు భేనువు ప్రభావముచే విశ్వమిత్రుని సేనకు నాలిధ్యమును ద్రుభితముగా జేసెను. విశ్వమిత్రుడు కామభేనువును తనకిమ్మని వసిష్టుడు నిరాకరించెను. దీనిమూలమున నిరువురికి విరోధము వును. తన పశుబలము, అస్త్ర శస్త్రాదులచే నెదుర్కొని మిత్రుడు విఫలుడయ్యెను. పెక్కు విఘ్నములకు లోనయ్యును కతో తపస్సుచేసి బ్రహ్మతేజస్సును, ఆధ్యాత్మిక బలమును పొందించెను. ఈలోపుననే పరశురాముడు తల్లిసంబంధముచే ముదయ్యును, పితృ సంబంధముచే బ్రాహ్మణుడయి బ్రాహ్మణ తమున నాదిభౌతికాధ్యాత్మిక శక్తుల నలరారి యిరువది యొక్కలు క్షత్రియజాతిని నిర్మూలించెను. సూర్యవంశసంభూతుడగు కువు శరీరముతో స్వర్గమున కేగటకు తగిన యాగమును పంపుడని వసిష్టుని వేడగా నిరాకరించెను. పిదప వసిష్టుపుత్రులను వారు ఛండాలుడవు కమ్మని శసించిరి, త్రిశంకుడు విశ్వమిత్రుని కా నా యాగమును శాపదగ్ధుడయి ఛండాలుడయిన త్రిశంకువుచే. ౧౦౦ వివిర్భాగములకై యింద్రాదుల నాహ్వానింప వారు ఛండాల

మనకు రారయిరి. విశ్వామిత్రుడు తన తపస్సును భారవోసి
 యవును స్వర్గమున కంచగా దేవతలు వానిని తిరుగ ద్రోసిరి.
 ఎత్రుడు వాని నంతరాళముననే నిలిపి తన తపోబలముచే
 ప్రతిస్వర్గమును నిర్మింప మొదలెడెను. ఇంద్రాదులు భీతులై
 విశంకునకు పరిపూర్ణ స్వర్గసుఖముల నిప్పించి విశ్వామిత్రుడు
 వెను. వసిష్ఠునియెడగల క్రోధమత్పరాదులచే తన తపస్సును
 సిద్ధైనను వసిష్ఠుడసాధ్యుని నిరాకరించిన కార్యమును
 తత్వమునుగూడ నరకుసేయక సాధించి తీరెను. ఇట్లు
 వాయకులకు గల పరస్పరద్వేషాదులచే భూభాగమంతటను
 కధర్మమగు ప్రేమ క్షీణించెను. ఈవిరోధనందర్భముననే వసిష్ఠ
 ఎత్రులు తమ తమ పుత్రులను శాపదగ్ధులుగా జేసికొనిరి.
 తామనమో యూహింపుడు. భూభాగ మిటులుండ
 భాగము పరశీలంపుడు. వానరుల కేవలము ఆరణ్యక పశువులు
 మనుష్యజాతికి నన్నిహితులు. వానరులలో వివాహాదులు,
 కుటుంబములు, రాజ్యపరిపాలన విధి నిషేధములు మొదలగు మానవధర్మ
 మిక్కుటముగా ప్రవర్తించుచుండెను. వానర రాజగు వాలీ
 కుబలముచే తనసోదరుని సుగ్రీవుని రాజ్యమునుండి వెడలగొట్టి
 కార్య రుమను బలాత్కారముగా జేపట్టెను. సుగ్రీవుడు చేయునది
 ముష్యమూకమున తల దాచుకొనెను. అంజనేయాదులు
 పంది వానరులు వానికి నహచరులై యుండిరి. అన్నదమ్ముల
 వివాహముచే నరణ్యములో ప్రధానజాతియగు వానరులలో ప్రేమ
 కధర్మము క్షీణించెను. విరాధుడూ, కబంధుడూ, ఖరదూష
 మున్నగు రక్కసులు ఆరణ్యము నాశ్రయించి మునులను
 గా బీడించుచుండిరి. ఈ కారణమునను ప్రేమ క్షీణించినది.
 యముననుండు లంకాద్వీపమును రావణుడు పాలించుచుండెను.
 తలను పీడించుట, యజ్ఞయాగాదులను నాశనముచేసి

ను పీడించుట మున్నగు క్రూరకృత్యముల నాచరించుచు
యంకరుడై యుండెను. విభీషణుడును వాని యనుచరులును
అయ్యును దుర్బలులై వానికి లొంగిపడిరి. ఇట్లు
మందు విశేషించి భాగవతధర్మము మొదలంట నశించెను.
ధర్మము ప్రేమ నశించుచుండుటచే పరమేశ్వరుడు భాగవత
సంస్థాపనకై తనకు వశమర్చినియగు మాయచే సర్వజ్ఞుడయ్యును,
తెను సర్వశక్తుడయ్యు పరతంత్రునివలెను నటించుచు
బ్రదుకై యవతరించెను. పరశక్తిరూపిణియగు నాదిలక్ష్మీయు
సమమున నావిర్భవించెను. సత్యము, అహింస, సర్వసమత్వము,
ము, ఆర్జవము, ధర్మము, నీతి, గాంభీర్యము మున్నగు
గుణముల కాటపట్టయి పెక్కు కష్టములకోర్చి దానిచే శిలలవలె
గు మానవహృదయములను గూడ దయాద్రుములుగా జేయుచు
ందు మంచి సుగుణ భీజముల నాటుచు ప్రేమ తత్వమును
జేయుచు జగంబునకు శాశ్వతముగా నాదర్శభూతులైరి.

పరిత్రాణాయ సాధూనాం వినాశయచ దుస్సృతాం

ధర్మసంస్థాపనార్థాయ సంభవామి యుగేయుగే॥

అను గీతాప్రమాణ ప్రకారము సాధుత్వమును శాశ్వతముగా
బిందించియు, దుష్టత్వమును రూపుమాపియు ప్రేమధర్మమును
యొ రాముడు వెలసెను. తత్కాలమున కొలదిమంది
లను రక్షించుటచేతను, కొలది మంది దుష్టులను
బుటచేతను శాశ్వతముగా ధర్మసంస్థాపన కాజాలదు. శ్రీరామ
కు ఫలువురు పరించి మననము జేయుచు నేటికిని
అగుచున్నారు. త్రేతాయుగమునాటి రామచరితపు చలువతన
నే నేటికిని ప్రపంచము తేమ యయియున్నది. రావణాదివధ
తార ముఖ్యప్రయోజనముగాదు.

గాంధీమహాత్ముని నడవడికి రాజకీయమునంతకు శ్రీరామ

౧ ఒరవడి. సత్యము, అహింస, త్యాగము, కష్టసహిష్ణుత్వము, ఘోరము, వినయము, ఆర్థికము, అస్పృశ్యతా నివారణ, హింస మున్నగు సర్వసుగుణముల సామగ్రిని రామచరిత్రనుం సేకరించి స్వయముగా రామచంద్రమూర్తివలె నాచరించి 180 జనసముదాయము నాకర్షించుచుండెను. ప్రజలందరు ఏకగ్రీవ నెన్నుకొనుట చేతనే రాముడు రాజయ్యెను. వంశపారంపర్యపు దే రాజుగాలేదు. అందుననే మహాత్ముడు వ్రజాస్వామిక ప్రభుత్వ తనశక్తిని ధారవోయుచుండెను. ఇదియది యననేల? ఘోరత్ర ప్రతిబింబమే గాంధీమహాత్ముని తత్త్వము; పై ముల నన్నిటిని నాయా రామాయణ ఘట్టములలో ణముగా వివరింతును. రావణాదుల వధగూడ హింసలో ాత్రమును చేరదు. అది కేవలము అహింసా పద్ధతిలోనే ర్చింపించును. ఆవిషయము ఆయాఘట్టములలో నిరూపింప . మన మానవ స్వభావముల ననుసరించి యుద్ధాదులను రాదులను అద్భుతముగా వర్ణించి మన చిత్తములను క్కథాలాపములను వినుటకై యాకర్షింతురు. పరమసత్యము లలో మెఱపువలె నాయాసమయముల మెఱయును. దానిని ౧ నూత్నదృష్టితో పరికించి సేకరింపవలయును.

ఉపోద్ఘాతము సమాప్తము

వాల్మీకి చరిత్ర

ముల్లోకములను తరింపజేయు శ్రీమద్రామాయణమును గాకనీ పుట్టుకకు విష్ణుపాదమై యిలరారు శ్రీవాల్మీకి చరిత్రము అద్భుతమైనది. వాల్మీకి నామము తెలిరీయ గాభ్య, వాజసనీయ బ్రాహ్మణములలో గలదు.

పూర్వము వాల్మీకి దోపిడిగాడై నష్టర్షుల నడ్డగించి వారి గవళమున పశ్చాత్తపుడై వారివలన వ్యత్యస్తముగా “మరా మరా” యని రామతారకము నుపదేశమునంది జపించుచుండెను. ఇది గతింప ఆతనిపై పుట్టు బలినెను. చిరకాలమునకు మేఘుడు పుట్టుకరిగి బైటపడెను వల్మీకము = పుట్టు. దానియనత్యము శానముగాన వాల్మీకియని నామము ప్రసిద్ధమయ్యెనని యందురు. మునకు సంతానమనుట గౌణార్థముగాని ముఖ్యార్థముగాదు. ఇదను నొకమహర్షి గలదనియు వాని సంతానమగుటచే వాల్మీకి యనని యొక పురాణగాధ గలదు. ఎట్లయ్యును రామతారకమును విని జపించి మంత్ర సిద్ధిని పొందిన మహానుభావుడగుట సముచితము. వాల్మీకి తమసానదీతీరమున నాశ్రమమును నిర్మించుకొని తో నివసించియుండెను. అంత నొకనాడు నారదుడు తన మయునకు విచ్చేయగా ప్రసంగవళమున —

తపస్స్వాధ్యాయ నిరతం తపస్వీ వాగ్విదాంసరం

సారదం ప్రతిప ప్రచ్ఛ వాల్మీకిర్ముని పుంగవం॥

వేదమే తపస్సుగా భావించువాడును మహావక్తయును అలో శ్రేష్ఠుడగు నారదుని తపస్వీయగు వాల్మీకి యిట్లు వెను. మహాత్మా! నారదా! మనుష్యలోకమున నేడు ఇందుడు, ధర్మజ్ఞుడు, వీర్యము, ద్యుతి, ధృతి మున్నగు

గుణమల కాటపట్టయిన మహాపురుషుడుండిన వాని చరిత్రను
 సతాహల పడుచున్నాను - అని ప్రశ్నించెను. నారదు
 కులు విని యిట్టి కళ్యాణగుణమలుగల మహాపురుషుడు
 వంశమున జన్మించియున్నాడని చెప్పి శ్రీరామచంద్రుని
 ములను సంగ్రహముగా బేర్కొని రామచరిత్ర సంతను
 గించి నారదుడు నిజధామమున కేగెను. మహాపురుషుల చరిత్ర
 యిచే లోలోన సంతసించుచు నొకనాడు మధ్యాహ్నసమయమున
 నది యందు స్నానమాడు సమయమున నొకబోయవాడు
 పై క్రీడించు క్రౌంచమిధునములో పురుషపక్షిని నొకకోలం
 సెను. మహర్షి యది కని కరుణార్ద్ర హృదయుడై
 హునిషాద! ప్రతిష్ఠాం త్వమగమః శాశ్వతీస్సమాః
 ముత్క్రౌంచ మిధునాదేక మవధిః కామమోహితం.

అని శాపమిడెను.

“ఓ బోయా! కామమోహితమైన పురుషపక్షిని వధించితివి
 గామిపై చిరకాలము జీవింపకుము॥ అనియర్థము. ఈశ్లోకములో
 యర్థమును స్ఫురించుచున్నది.

ఓ మానషాద! లక్ష్మీనాథా! పరవనితాసక్తుడును, క్రుంచయను
 పుత్రుడును అగు రావణుని వధించితివి. కాన భూమిపై
 యు ప్రతిష్ఠను బొందుము. అని వాల్మీకి బోయను శసించి,
 పన్నును కొంత వృథ చేసుకున్నందుకు విచారించుచు దన
 కుమునుజేర శిష్యులు శాపాక్షరములను పఠింప నది 32
 బలు నాలుగు పాదములు సమముగాగలిగి, ఘృణాక్షర
 మున అప్రయత్నముగా ననుష్ఠుచ్ చందోబద్ధమయి శ్లోకరూప
 బొందెను. అంతలో బ్రహ్మ ప్రత్యక్షమై “వాల్మీకీ! నాయానచే
 త నీముఖమున ప్రవేశించినది. నీకు దివ్యదృష్టిని ప్రసాదించితిని.
 కిత నీకు గోచరించును. ఈవృత్తములతోనే రచింపున”

మిచ్చి యంతర్దానమయ్యెను

పదవ, శ్రీకి సమాధిలోనుండి రామకథను 7 కాండలు
శ్లోకములుగా రచించి, ప్రతి సహస్రశ్లోకములకు గాయత్రీమంత్ర
ములను సంపుటిచేసెను.

రామః అప్యతే అనే నేతి రామాయణం.

శ్రీరాముడు దీనిచే పొందబడును గాన "రామాయణము"
రామమీదెను. సంస్కృతభాష ఛందోరూపముగా వెలువడుట
మొదలుగాన రామాయణ మాదికావ్యమయ్యె. దానిని రచించిన
పహర్షి యాదికవిగ ప్రసిద్ధి నొందెను.

శ్రీమద్రామాయణ మహాత్మ్యము

కనితారామణీయకమునకు రామాయణము చరమసీమ.

విహసోత్తమా దస్మాజ్జయిస్తే కనిబుద్బుదాః.

ఈరామాయణమును సుఖాసాగరమునుండి పలువురు కవులను
ంగలు ఉదయించినవి. అని యార్వోక్తి.

“మధుమయ ఫణితీనాం మార్గదర్శి మహర్షిః”

అమృతబిందువులువలె మధురమైన పలుకులకు వాల్మీకియే
ర్పియని భోజుడు నుడివెను.

నాడుమోహిని విబుధులకు మాత్ర మమృతమును పంచియి
సరస్వతి వాల్మీకి వదనమున నిలిచి రామాయణసుధను
కములకు సర్వదా యిచ్చుచున్నది.

ముతో నీకథ గలదు :

సత్యవతి సుమతులు అను రాజదంపతులు సర్వదా
క్షులయి చరింప విభండక సుతుడు వారి రామభక్తిని గూర్చి
సుమతి తమపూర్వపుత్రాంతమును చెప్పెను. నేను
ము మాలతియను నీచజాతివాడను. నేను చేయని
తకములు లేవు; అపుడు కాళియను నిషాది నన్ను ప్రేమించి
ఘోరకృత్యములను చేయుచుండెను. వసిష్ఠాశ్రమమున
దీక్షతో రామాయణ కథాకాలక్షేపము జరుగుచుండ
మును మేము వింటిమి. దాని ప్రభావము స్కాందము.

యుగకోటి సహస్రాణి యుగకోటి శతానిచ

ఉపిత్వా రామభవనే బ్రహ్మలోక ముపాగతే.

అనేక కోటి సహస్ర సంవత్సరములు విష్ణులోకమునను, పిదప
స్వర్గలోకములందును నివసించి, నేడు రాజ దంపతులమై

5. రామభజన సేయుచుంటేమని వచించిరి.

స్కాందము - ఉత్తర ఖండము.

కలికుడను లుబ్ధకుడు దోపిడులు చేయుచు సోవీరనగరమున
ముతో ప్రవేశించి, యందలి సువర్ణాభరణము తస్కరింపనెంచి,
రామాయణపారాయణచేయు సుదంక మహర్షినిచూచి తన
మునకు వానిని ప్రతిబంధకముగానెంచి, వానిని జంప దమకింపగా
ర్షి వానిని మందలించి, తన రామాయణకథను వినిపింప
గెను. వాడు పశ్చాత్తప్తుడై, జ్ఞానియై, భక్తుడై, దేహాంతమున
రూఢుడై మునికి నమస్కరించి వైకుంఠమున కేగెను.

సోమదత్తుడనురాజు గౌతమునికి నమస్కరింపక వాని శాపముచే
డై గర్గుని జంపబోయి రామాయణమును విని శాపముక్తుడై
మున కేగెను. ఇట్లు రామాయణ మహత్త్వము పెక్కు
ములచే సుద్వేషింపబడెను. వేవేలు మహామంత్రములు
మణమునుండి మునులచే నుచ్చరింపబడినవి. అది యొక
మహాదధి, పురుషార్థ శ్రేవధి, అమృతనిధి.

శ్రీ రామనామ మాహాత్మ్యము

బ్రహ్మర్షి ప్రవరుడుగు వసిష్ఠుడు నారాయణాక్షరినుండి 'రా'
నక్కరమును శివపంచాక్షరినుండి 'మ' అను నక్కరమును
చి, 'రామ' యని నామకరణముచేసెను.

శ్రీమన్నారాయణుడు సూర్యవంశమును నవతరించును.
జాతకర్మాది సంస్కారములను చేయించి, వినోదింపవచ్చునని
ష్ట్రై నెఱింగి, ఇత్వాకుపు మొదలు రామచంద్రునివరకు
యిన పురోహిత వృత్తిని గైకొని వసిష్ఠుడుండెను. ఆ మహాత్ముని
రముననే భగవన్నామము లన్నిటియందును రామనామము
ప్రేమినిపొంది బ్రహ్మహత్యాది పాపహరణక్షమపై విలసిల్లుచున్నది.

మస్మిన్ రమన్తే మునయో విద్యయా జ్ఞాన విప్లవే

సం గురుః ప్రాహరామేతి రామణాద్రామ ఇత్యపి.

తా. మహామునులు అజ్ఞాననాశనమును గోరి జ్ఞానముచే
సరు. సామాన్యజనులు ఆకారసాందర్యాదులచే మోహితులయి
సరు గాన 'రామ' అని వసిష్ఠుడు నామమిడెను.

శ్లో. రా శబ్దోచ్చారమాత్రేణ ముఖాన్ని ర్యాతి పాతకం

పునఃప్రదేశ భీత్యాతు మ శబ్దస్తు కవాటవత్.

అగ్నిబీజమగు 'రా' శబ్దము నుచ్చరింప పాపములన్నియు
ను. అమృతబీజమగు 'మ' కారము నుచ్చరింప తలుపు
న పాపములు తిరిగి ప్రనేశింపజాలవు.

శ్రీరామ రామ రామేతి రామనామ మనోరమే

సహస్రనామభిస్తుల్యం రామనామ వరాసనే.

ఒకసారి రామనామము నుచ్చరించిన వేయి విష్ణునామములు
విన ఫలము చేకూరునని పరమశివుడు పార్వతికి రామనామప్రభా
నుపదేశించెను.

సర్వవిద్యాధికా విద్యారామ విద్యాషడాననః

కుమారా! సర్వమంత్రములకన్న రామతారకమంత్రము
సమని కుమారస్వామికి నుపదేశించెను. కాశీలో మృతినొందువా
రమశివుడు దక్షిణకర్ణమున రామతారకము నుపదేశించుననియు
ముక్తి లభించుననియు పెక్కుపురాణము లుద్ఘోషించుచున్నవి.

నామోన్నతి యావతీశక్తిః పాపనిర్మలణ త్తమా!

తావత్కర్తుం నశక్నోతి పాతకం పాతకీజనః.

—: సీతారామాంజనేయము :—

మతారక పావన రామనామ

ంతసాపంబు నడిగించు నంతయుఘము
 పచుడైనను జేయగా జాలదనగ
 తృభావము నెన్నగా దరమె నాకు.
 రామనామము దహింపలేనంతటి పాపమును చేయగల
 డే లేడట. దాని మహత్త్వము నూహింపుము.

—: జాబాల్కపనిషత్తు :—

రామచంద్రాణాం కృతపురశ్చరణో రామచంద్రోభవతి
 రామమంత్రమును అక్షరలక్ష జపించువాడు సాక్షాత్తు రామునిలో
 కైక్యమును పొందును.

శ్రీరామ ఇతిమంత్రోస్తి వాగస్తి వశవర్తినీ
 ధాపి నరకే ఘోరే పతంతీ త్యేతదద్భుతం॥
 రామా! అను మంత్రమున్నది. పలుకులకు నాలుకయున్నది.
 ను మానవులు నరకములోపడుట వింతకాదా!

రితం రఘునాథస్య శతకోటి ప్రవిస్తరం
 కైక మక్షరప్రోక్తం మహాపాతక నాశనం॥
 రామచరిత కోల్లకొలది శ్లోకముల సంఖ్యతో బ్రహ్మాది
 లలో వ్యాపించియున్నది. ఒక్కొక్క యక్షరము గూడ
 పములను నశింపదేయగలుగును.

శ్రు. “తారకత్యాత్ తారకో భవతి”

నంసారమునుండి తరింపజేయునుగాన రామమంత్రమునకు
 ను విశేషణము అర్థవంతమయినది.

వనేచ రామో వసుచాహ రామః

నదీస్తరామో న భయం స్మరామః!

ఇతీరయంతో విపినే కిరాతా

ముక్తింగతా రామపదానుషంగాత్॥

అడవిలో దోపిడిగాండ్రు గుమిగూడి మనము అడవిలో చరామః

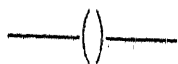
గుగుదాము, ధనమును అహారామః = దొంగిలించుదాము,
 ను తరామః = దాటుదాము, భయమును నస్మరామః =
 విచేయము. అని తమలో దామసుకొనుచు రామనామ
 క్రమచే ముక్తిని పొందిరి. బుద్ధిపూర్వకముగా స్మరించువారికి
 పని వేరే చెప్పవలెనా?

రామేతి రామచంద్రేతి రామభద్రేతి వామసుం

యానజ్జీవం జవస్మర్త్యః దుర్లభం మోక్షమాప్నుయాత్.

“రామ, రామచంద్ర, రామభద్ర” అను నామమంత్రములను

కాలము జపించువాడు పొందనలవికాని ముక్తినిగూడ
 పొందు.

శ్రీ రామరాజ్యము

ముని రాజ్యపాలనము - నాటి దేశకాలస్థితిలు-

అనుభవము:

గాంధీమహాత్ముని ముఖమునుండి “రామరాజ్యము” అను వెలువడినది మొదలు దాని స్వరూపము నరయ లోకము గూర్చుచున్నది.

పరమేశుని కళలు 1 మొదలు 4 వరకు పిపీలిక మొదలు 5 ముండును. 5 మొదలు 8 వరకు మానవసామాన్యములోను. 9 మొదలు 16 వరకు అవతారమూర్తులలో నుండును. కృష్ణులలో నీపదునారుకళలు పరిపూర్ణములు.

‘దశావతారమధ్యేతు రామకృష్ణ మహత్తరం’ అని పురాణము. ప్రధానమగు కృష్ణునికంటె ఆచరణ ప్రధానుడగు రాముడు త మహత్తరుడు. ఈశ్వరుడు ఏల యవతరించునో గీత వచించును.

పరిత్రాణాయ సాధూనాం వినాశాయ చ దుష్కుతాం

ధర్మసంస్థాపనార్థాయ సంభవామి యుగేయుగే.

సాధురక్షణ, దుష్టశిక్షణ, ధర్మస్థాపనలకై యువతరించును.

సారభూతమగు ధర్మమెద్ది? విష్ణు సహస్ర నామములలో

“నో ధర్మః సర్వధర్మాణాం భవతః పరమోమతః”

సర్వరాజు ప్రశ్నింప భీష్ములు —

మే సీరమో ధర్మః యద్భక్త్యా కేశవార్చనమ్”

భక్తితో కేశవు నర్పించుటయే యనెను. భక్తియనగా ల్యసూత్రము “సాపరామరక్తిరీశ్వరే” ఈశ్వర విషయక

ప్రేమయే భక్తియనెను. ఈ ప్రేమ బిడ్డల యెడ బర్విన
యము, దీనులయెడ బర్విన దయ, స్త్రీ పురుషులలో నన్యోన్యము
అనురాగము, సమానులయెడ బర్విన స్నేహము,
వతాదులయందు బర్విన భక్తి నాబడు. పరమప్రేమయే
స్వరూపము. “రసోవైసః” ఇట్టి స్వరూపమైన ప్రేమధర్మము
స్పృశిగలిగిన నాడు ఈశ్వరుడు అవతరించును. తత్కాలముందలి
ల రక్షణ, దుష్టశీక్షణ, అవతార ముఖ్యప్రయోజనములు
వు. అనంతకోటి బ్రహ్మాండభాండములను, సృష్టిస్థితిలయాదు
వక్షురున్మీలన నిమీలనములచే జేయు నీశ్వరునకు రావణ
లు అకించిత్కరములు.

“ధర్మధర్మిణోర భేదోవచారః

అనుటచే శాశ్వతముగా సాధుత్వ పరిత్రాణము, దుష్కుత్వవినా
ప్రేమధర్మమును సర్వత్ర వ్యాపింపజేయుట యవతార
జనములనుట సమంజసము. రాముడు అవతరించునాటికి
కృత్తిని పరికింపుడు. బ్రాహ్మణజాతి ప్రధాననాయకుడగు
కును, క్షత్రియ జాతి నాయకుడగు విశ్వమిత్రునకును వైరము
ముట్టి యున్నది. వసిష్ఠపక్షమున పరశురాముడు 21 సార్లు
పిండములతో క్షత్రియవధ నొనరించెను. భూభాగమున ప్రేమ,
మ క్షీణదశకు వచ్చెను. అరణ్యములలో రాక్షసజగ్తములైన
ల యెముకలు గుట్టలుగా పడియుండెను. నరజాతికి
తులగు వానరులు వాలి సుగ్రీవులతో విరోధము పెచ్చు
ముండెను. అరణ్యభాగములలో ప్రేమ శాంత్యాదులు క్షీణించెను.
ము సముద్ర ద్వీపము లంకలో రావణ, విభీషణ పక్షములకు
ము. పై విధమున తన నిజస్వరూపధర్మము ప్రేమ సర్వత్ర
లచే భగవంతుడు రామరూపమున నవతరించి ప్రేమధర్మసం
వేసి, దేశకాలపరిస్థితిని జక్క జేయవలసి వచ్చెను.

విశ్వామిత్రుడు శ్రీరాముని గుణ సంపత్తిని విని స్వపక్ష
 కై యాగసంరక్షణమిషతో రాముని యాచింప నేతెంచెను.
 యదు సర్వవిధముల బూజించి, నీకోర్కెలను నెరవేర్తును -
 నగా విశ్వామిత్రుడు రాముని యాగరక్షణకై తనవెంట
 పుమునకు సంపదని కోరెను. అది రాజుకు ప్రాణగొడ్డమై
 జాలనని పల్కెను. ఇంతలో వసిష్ఠుడేతెంచి తమపూర్వకైర
 పూర్తిగా విడిచి ఇట్లు పలికెను.

(బాలకాండ 21 సర్గ శ్లో. 10.)

గ్రహవాన్ ధర్మః ఏష వీర్యవతాంవరః.

షబుద్ధ్యాదికోలోకే తపసశ్చ పరాయణమ్.

కపుత్రహితార్థాయ త్వాముపేత్యాభియాచతే.

అని విశ్వామిత్రుని బలువిధములుగా బ్రశంసించి రామునిమ్మని
 ప నుద్బోధించెను.

కప దమర్పణస్త్వమ్.

ంతోపి రజోనిమీలితాః.

ఒకప్పుడు మహావండితులును రజోగుణవిలాసముచే నవమార్గ
 బడుదురు - అని కాళిదాసు నుడివెను. వసిష్ఠ విశ్వామిత్రులు
 రలయిరి. అనంతకళ్యాణగుణపరిపూర్ణుడగు రాముసాన్నిధ్య
 ముచే విరజస్కులయిరి.

స్త్రు మౌనం వ్యాఖ్యానం శిష్యేస్తు భిన్నసంశయాః.

అనునట్లు రాముడు తనమౌనముచేతనే వారిని శాంత
 నుజేసి, తన ప్రేమసూత్రముతో బ్రధమ పుష్పములుగా
 ను. రామలక్ష్మణులు మహారాజపుత్రులయ్యును బాదచారులయి
 పత్రునివెంట నడచివెళ్ళి గురునాజ్ఞను దాటకను వధించిరి.
 ముజ్జద్వంసకులగు రక్కసులను వధించి, యాగరక్షణ గావించిరి.
 సనాతన ధర్మసాధమున (1) గురుశిష్యుల సంబంధము,

ండ్రిపుత్రుల సంబంధము, (3) రాజు - ప్రజల సంబంధము
 ార్య భర్తల సంబంధము అనునవి స్తంభములు. ఈనాలుగును
 పై పై న సనాతనధర్మః సురక్షిత రాః
 సు సంరక్షించెనో వ్యాసము చివరన నిరూపింతును.
 ట్టులు గురుని యాగమును రక్షించి గురునితో మిథిలకేగిరి.
 చే బూజితులయిరి. జనకుడు చూపిన శివధనస్సును రాముడు
 . జనకాహూతుడై దశరథుడు పురోహిత బంధమిత్ర
 సహితముగా విచ్చేసి, జనకకుశధ్వజాల కన్యకలను తన పుత్రులు
 కి బరిణయము గావించెను. దశరథుడు సపరివారముగా
 యకు నేగుచుండ మార్గమధ్యమున బరశురాముడు తనకుగల
 రముచే శివధనుర్బంగమును మిషతో శ్రీరామాదుల నడ్డగించి,
 న్నర్తుడయ్యెను. తమోగుణ ప్రధానుడై గర్భస్థ త్రతజాతి
 లను గూడ వధించిన పరశురామునకు పాప పరిహారార్థము
 క్ష విధించనెంచి, వాని చేతిలోనున్న వైష్ణవధనుస్సును
 ముడు దీసికొనెను. దానితో బాలు వానిశక్తి వీర్యములను
 మగా నాక్రమించెను. పరశురాముడు నిర్వీర్యుడై పశ్చాత్తప్తదా
 తనశరీరముతో స్వర్గమున కేగుటకు కట్టుకొనిన తపోమయి
 ములను రాజు బాణమునకు బలిగానిచ్చి పరశురాముడు
 నకు జనెను. ఇట్లు కృతనిర్ణేజుడైన పరశురాముని
 పనూత్రములోగ్రుచ్చి, యయోధ్యకు రామచంద్రు దశరథాదు
 జేరెను. అచట నూతన దంపతులు నల్వరును
 భోగముల ననుభవించుచు పండ్రెండు సంవత్సరముల కాలము

దశరథుడు తనకు నానన్న మరణసూచనలను కనుగొని,
 మనకు పట్టము గట్టినెంచి, ప్రకృతులను రావించి, వారి
 నిట్లుకోరెను. ఆయోధ్యాకాండ 2వ సర్గ. ర 16 శ్లో.

యద్య ప్యేషామమ ప్రీతిః హితమన్వద్విచార్య తాం

అన్య మధ్యస్తవంతాహి విమర్తాభ్యధికోదయా.

తా. రామునకు పట్టము గట్టదలచుట నాప్రీతి. ఇంత కంటే మరియొక హితముండునేని విచారించి చెప్పుడు. రాగ గాన్యులగు మధ్యస్తలు చేసిన నిర్ణయము అధిక ఫలవత్తరము లికెను. రాజ్యము వంశక్రమానగతమే యగుచో యిందును మతి, ధులు, విడంబనమాత్రములే యగును. అట్లుకాదు. అనాటికే వ్యము ప్రజాస్వామికము. అభిషేకసమయమున ప్రకృతులు, శ్రేణులవారును తమ యంగీకారములను తెలియజేయుచు, పూతజలమును శిరముపై నభిషేకింతురు. అదియే అనాటి యగు పద్ధతి) అంగీకార సూచనము.

గాంధీమహాత్ముని రాజకీయమును వివరింతును.

గాంధీగారికి బాల్యములో భయము తొలగుటకై రంభ యను రామనామము నుపదేశించెను. దానిచే దన భయము తొలగెను. పదలు శ్రీరామచరిత్రను బలుసారులు మఢించి తన యము సంతకును దానినే మూత్యకగా జేసుకొనెను. ప్రభుత్వము, స్వామికము, సత్యము, సత్యాగ్రహము, అన్నశృతా నివారణ, స ప్రాయోపవేశము మున్నగు సూత్రములను యథాయథముగా హిగించి, జయమునుబొంది, తన భరతసామ్రాజ్యము రాజ్యము కావలయునని యభిలషించెను. రామచరిత్రనుండి యా తావులయందు వానిని ప్రదర్శించెదను.

ప్రజానుమతితోనే రాజు రాజ్యము నేలవలయును సగరచక్రవర్తి లడై ప్రజానురాగమును గోల్పోయిన తనపుత్రుడు ననమంజుని పాటుచేసి, ప్రజానురక్తుడగు వానిపుత్రుడు అంశుమంతునకు మునిచ్చెను. వేసుడు అధర్మపరిపాలకుడు కాగా ప్రజలు వధించి. వాని పుత్రుడు పృథునకు పట్టము గట్టిరి.

శములో గూడ నిట్టి యుదాహరణములు గలవు. ప్రభుత్వము హ్యముగా బ్రవర్తించిన దానిని దిగద్రోయుట ప్రజాధర్మమే. , గాంధీగారు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వముపై దండెత్తెను అది సనాతన ంద్వముగాదు.

దశరథుని పలుకులు విని, స్రక్పతులు రామాభిషేకము తమకు ంతోషమని పలువిధములుగా నుద్వోషించిరి. దశరథుడు కు బట్టము కట్టుటకు దీక్షావ్రతినరమును గట్టించెను. అభిషేక ము సర్వసిద్ధమాయెను. ఇంతలో తనదానియగు మంథర దేశముచే కై కేయి శంబరాసుర యుద్ధసమయమున దశరథుడు న రెండువరములలోను ఒక దానిచే రాముని వానప్రస్థుగా ఁగు సంవత్సరములు వనమునకు అంపవలసినదనిను, రెండవ భరతునకు బట్టము కట్టవలసినదనిను భర్తను నిర్బంధించెను. రాముని రావించి, తన వరముల పృతాంతమును జెప్పి, ! తండ్రిని సత్యవంతునిగా జేసి, తరింప జేయుము. ఁగా నీవనవాసమును బలుక లేక నాముఖమున బలుకుచున్నా' ప్పను.

నేనిచే రాజకుటుంబములో నొక మహాఘోరవిప్లవము క్తెను. దానిని రామచంద్రుడు ఎల్లు ఉత్తరించెనో యది వకు నెంత యుదారధర్మమో మనము గ్రహింప వలయును. ఁడు సవతితల్లితో నిల్లు పలికెను. "తల్లీ"! నీయాజ్ఞచే రాజ్యమును, ప్రాణములనుగూడ విడుచువాడను. నాయందు మయినను గుణమున్నదని తలంపవా? నీకు తండ్రి ఁడు, నీవు ఈశ్వరతరపు. తండ్రి యాజ్ఞ యననేల? నీవు క్కయనిన సతిక్రమింతువా?" అని యతి వినయముతో ఆయో 119 సర్గ. 24శ్లో.

ననూనం మయికైకేయి కచ్చదాశంససేగుణం

రాజాననుచోదనం మహేశ్వరత రాసతి.

అనిపిలికి, వారికి బ్రదక్షిణ : నమస్కారదులను జేసి, దీక్షనుచూసి, తనతల్లి కౌసల్య యనుమతికి యామె పురిమున కేగెను. ఈరాజ్యవిఘ్నదులు రాముని ముఖవికాసాదు బలమూత్రము మార్పజాలకపోయెను. కౌసల్య యావర్త విని, ముల విలపించసాగెను. 'రామా! నీవు జన్మింపనిచో నీయే శోకము. కౌసల్య గొడ్డుది యని యందురు. దానికంటె మా మడుంగులు నీవనవాసదుఃఖమని చివరకల్పింపబడినది.

దైవ రాజాపూజ్యస్తే గౌరవేణ తథాస్మహం!

వర నాహమనుజానామి సగంతవ్యమితో వనం.

రామా! నీకు తండ్రి యెల్లుపూజ్యుడో, నేనును అట్లే రాలిను. నేను నీకనుమతినీయను. అని పలువిధములుగా ననును మరలింప కౌసల్య పలికెను. అనమయమున లక్ష్మణుని యిండి కౌసల్య నూరడించుచు నిల్లు పలికెను. "తండ్రి నాతండ్రి నవహసమునకు ననుమతించెను. అట్టివానిని శిక్షించుట నడు. నీయభిషేకమునకు విఘ్నము చేయువారి నందఱిని దను. నాపురుష కారముచే దైవమును తిరస్కరించెద" నని ములుగా బలికెను. రాముడు వానిని జూచి "లక్ష్మణా! నను పరిపాలకునిగా నన్ను భావింపుము. నాబుద్ధిని నంపుము అని నివారించి, తల్లితో నిల్లుపలికెను. "అమ్మా! తండ్రి కంటె గూడ నాకు బరమ పూజ్యురాలవే. నాతండ్రి జాగానుండి కైకకు వరముల నిచ్చినాడు. నేడును అట్లే నన్ను వనమునకు నంపుచున్నాడు. నాతండ్రి నీకును ప్రకృతిమండలమునకును రాజు, ఈశ్వరుడు, పత్యపాశబ నీవు మొదటినుండి మహావీరవతివ్రతా ధర్మమును

నుదానపు. నాకు నడ్డుపెట్టితివా నీబీనితన్రత ధర్మమునకు
ము వాటిల్లును. కాన, నాకు ననుమతిని నిన్నునే నేరము
న ధర్మపరాయణయగు నా కౌసల్య పుత్రమొక ముగ్ధుని
నిక్షేపమునకై నర్వదేవతలను ప్రార్థించి రక్షకంకణమును గలిగి

“లక్ష్మణా! నన్ను సింహాసనమందు బ్రవిష్ఠింపఁజేసి
న కంపులుకుగాని తండ్రియే యీశ్వరుడు. మన ముగ్ధులము
తక్షకపోతిమేని మనచే నాతడు పుత్రవంతుడేకాదు. అ
తోడనే లజ్జితుడయి తన్నుగూడ వనమునకు రానమ్మనకు
తిని వేడెను. రాముడు అంగీకరించి, సీత యంతఃపురమునకు
యామెతో సుధన దీపనాన నుతాంతమున విశరించెను.
ధంగమునకుగాని వనవానమునకుగాని యామె యిటువృత్తు
పలేదు. తన్నుగూడ వనమునకు దనతో దీసికొని స్వామ్య
విధముల వేడెను. రాముడు అరణ్యవానక్షేత్రములను బహుధ
చి వనగమనము వలదని గట్టిగా మందలించెను. అంత
సోత్రానముగా పలికెను. “రామచంద్రా! పురుషాక్షులిలో నున్న
నుదానపు నీవు. నిన్ను జామాతగాగైకొని నాతండ్రి యేమనుకొ
తెలిసికొనజాలక యున్నాను. శత్రువులను నిద్రాత్మమున
ద్రుమయిన రాజ్యము నేలగలవుగాని ధర్మనత్నిని, ఆర్థాంగలక్ష్మి
దానిని వనములో కాపాడజాలనందువా? సిగ్గుచేటు! అ
ముగా భర్తకు నెదురాడెను ఇదితప్ప సీతయెన్నడును భర్తకు
డి యెరుగదు. దీనిలో నెంత యాచిత్యమున్నదో నహ్లాదయు
హింతురుగాత! రాముడు సీతాగమనము సంగీకరించెను
డు వల్కలాజినములను ధరించి, గురువుల యనుమతనొంది
క్షుణులతోగూడ సుమంత్ర వాదితమైన రథము నదిష్ఠించి
లును వెలువడెను.

అయోధ్యావాసులందఱు కైకేయి కృత్యమును బహుధ

చుచు ఆ బాలగోపాలము రాముని రథము వెంట తమ
చూచి సర్వస్వమును విడచి, పదునాలుగు సంవత్సరములు
నిశ్చయించిరి. అయోధ్యను నిర్మానుష్యమును జేసి, కైకకోరిన
ఽట్టాభిషేకము నిష్ఫలముగా జేయి సమకట్టి యహింసా
కమైన సత్యాగ్రహము చేయనెంచిరి. రాముడు ఆనాటి
కాలము తమసానదీ తీరమున విడిసెను. అయోధ్యాపౌరులం
రామునితో నచటనే విడిసిరి. రాముడు అర్ధరాత్రమున
ఘ్రీణులతో గలసి, సుమంత్రచోదితమైన రథమును, పచ్చినత్రో
వొంతదూరమునడిపించి సాంద్రమైన పచ్చికగల ప్రదేశమున
జూడ కనబడకుండ మరలించి శృంగి బేరపురము చెంతను
దిని జేరెను. పురవాసులు ఉదయమున మేల్కొంచి,
న్యాభిముఖమైన రథముజూడను చూచి, రామాదులు పురమునకే
యందరని తలంచి, వారు సాకేతపురినే చేరిరి.

ఇది యనురక్తులయిన ప్రజలను మోసగించుట కాదా! యని
వాడు. నిర్మానుష్యమైన యయోధ్యలో భరతునకు పట్టముకట్టు
లుకాదు. దానం జేసి తండ్రికి నసత్యదోషము. కైక తండ్రిని
ను. తానే ప్రజలను రహస్యముగా రెచ్చకొట్టెనను నిందను
దశరథుని వేధించును. ప్రజలు అరణ్యములో బలుకష్టముల
మరు. అని రాముడు తలంచి, రహస్య ప్రయాణము చేసెను.
గానముకాదు. ఇది వాని నిష్కపట ధర్మబుద్ధిని, నిష్కళంక
మును దూరదృష్టి మున్నగు సుగుణములను వెల్లడించును.

రాజకీయము - గాంధీ మహాత్ముడు

రాముడు ఇంతలో సరణ్యమును పట్టెను ధర్మము నిష్కవలమై పలయునని రాముని నిర్ణయము కైకేయి రామునకు మును, భరతునకు పట్టమును గట్టమని రెండువరములను నది. ఆమె విధాయకురాలు, అనువాదకులు ఎవ్వరు ? యందుమా ? దానికి సట్టి యధికారము లేదు. (ఓటింగు) అది కైకేయి దాసి. రాజనీతిప్రకారము అనువాదములేని యును జెల్లదు. రాజ్యము ప్రజాస్వామికమని ఇదివరకే రుజువు ముంటిని. రాముడు గుణవయో జ్యేష్ఠుడు; సర్వప్రజాను డు. రాముని పక్షముననే ప్రకృతి మండల మంతయు నున్నది.

వనవాసమనకు దాను అంగీకరింప నన్నది రాజ్యము వ్యము. నాబలసరాక్రమముచే విఘ్నకర్తలను బారదోలి, నిన్ను చేతునని లక్ష్మణుడు ప్రతినబట్టి గద్దించెను. ఇంతకును అభిషేకమును దాటించి మూడుదినములు ఉపవాసదీక్ష ధనమును కట్టించెను. కైకేయి కిచ్చిన వరముల కెన్నియో షములు పట్టినవి. పై కారణములను బురస్కరించుకొని ష రాజ్యమును వీడనిచో గాదనువారు లేరు. అట్లయ్యును ష త్రికాలా బాధ్యమాసము, దానికి గాలదోషము లేదు. తనతండ్రి నుండి వరముల నిచ్చెను. నేడు రాజుగా నుండి యావరములను సుచున్నాడు. తండ్రిని సత్యసంధునిగా జేయనెంచి, రాముడు నకేగెను. ప్రజ లహింసా పూర్వకముగా సత్యాగ్రహముజేసి, సనము ధిక్కరింప నేకముగా ప్రయాణించిరి. రాముడు దానిని సులేడు. గాంధీమహాత్ముడు రామచరిత్రను తన జీవితాదర్శము ప్రజాశయములకు విరుద్ధముగా బ్రవర్తించుచు ప్రభుత్వమును రోయుట కహింసా పూర్వక సత్యాగ్రహమును బలుతావులందు

1. అతని సత్యాగ్రహమునకయోధ్యాపారులే గురుసీతము. ఇత ననుసరించును. రామునకు గుహాడు స్వాగతమిచ్చి, సర్పించి, యిట్లు పలికెను. 'రామా! యీదిన్న రాజ్యమును కను, మాసేవలను గైకొనుచు, పదునాలుగేడులు గడువు'

రాముడు పురమును బ్రవేశింప ననువుకాదని లక్ష్మణుని ధిగా నంపెను. గుహాడు నిషేధించుచు, అన్నశుభ్రము, రాముడు కాగిలించుకొని, గౌరవించెను. గుణములే పూజ్యములు కాని, పలు కాని తలంచి, రాముడు అన్నశుభ్రము నివారణము

గాంధీమహాత్ముని యన్నశుభ్రము నివారణమునకిదియే తార్కా

రాముడు గుహానీతమైన తెన్నలో గంగానదినాటి, జాత్రమును జేరెను. అచట విశ్రమించి, ముని యనుమతిని రమున పర్వతాలలో సీతతో గొంత కాలముండెను.

అయోధ్యలో దశరథుడు రాము నియోగముచే బరమ దయ, పరమపదించును. వసిష్ఠాదులు భరతశత్రుఘ్నులను రి. భరతుడు తన తల్లి ముఖమున యానద్వైతాంతమును కోకనంతపుడాయెను. మాతృభూతియగు తన్ను రాముడు పదను భీతిచే దట్టిని వధింపలేదు. పిమ్మట భరతుడు వసిష్ఠాదుల పతిచే తైలద్రోణిలో నున్న తండ్రి కశేబరమునకు యిదాపిధిగా వి సంస్కారములను జేసెను. పిమ్మట పట్టాభిషేకమున సంపక, సవరివారుడై రాముని దీసికొనివచ్చి, పట్టముగట్టుటకు బమును జేరెను.

అచట భరతుడు రాముని పాదసన్నిధినిబడెను. రాముడు చచ్చి కాగిలించుకొని, పరిపాలనా ధర్మరహస్యములను వెను. "నామూలమున సనాతన ధర్మమే నశించినది. మనతండ్రి న్మరించుచు స్వర్గతుడాయె" నని నివేదించెను. రాముడు

ధముల విలపించి, సీతాలక్ష్మణులతో గలసి గంగాతీరమున
యలను నిర్వర్తించి, యాశ్రమము జేరెను. ఈసోదరుల
శిష్యును దిలకించుటకు పలువురు మహర్షులద్వితీకి విచ్చేసిరి.
దంతట 'అన్నా! ఘాతశ్లి యవరాధమును తమించి
స్వమును సీపు పాలింపుము - అని సాంజలిబద్ధుడై, పలువిధములుగ
దీనముగ బ్రార్థించెను. రాముడందుల కంగీకరింపలేదు. జాబాళి
మతోపన్యాసమును గావించి రాముని రాజ్యము చేయమని
క్రోధావిష్టుడాయెను, వసిష్ఠుడంత పురస్కరించుకొని 'రామా!
యీ లోకముల గతాగతములనెఱుగును. నిన్ను మరలించుటకై

పలికెనని రాముని శాంతునిజేసెను. దీనిచే నాస్తికబీజములు
మునగూడ గలవని విశదము. అంతట భరతుడు 'అన్నా!
వంశమున బుట్టి యిన్న రాజ్యము నపహరించిన దొంగగా
జేయకుము' అని పత్కిను. 'నేనును ఇత్వాకువంశజుడనె.
కి నిచ్చిన వాగ్దానమును నడలించి, అనత్యవంతుడను కాజాల'
రాముడు వసిష్ఠుడులు బోధించినను మరల లేదు. అప్పుడు
దు స్రాయోపవేశమును జేయ నమకట్టెను. (అయో 111
శ్లో. 13)

ఇహమే స్తండిలే శీఘ్రం కుశానా న్తరసారధే

ఆర్యం ప్రత్యాపవేక్ష్యమి యావన్మన ప్రసీదతి.

రాముడు ప్రసన్నుడై పురమును కేగుదెంచువరకు దక్షిణాగ్రమ
వర్చలయందు బ్రాయోపవేశమును జేయ నమకట్టెను. రాముడు
ని బలువిధములుగా బ్రతిహాలి యాదీక్షను మాన్పించెను.
యిలు నిస్సార్థులును, ననాతన ధర్మబద్ధులునగు నపూర్వపుత్రు
గనిన దశరథుని బహుధా ప్రశంసించిరి. భరతుడు కోరగా
మ తనపాదుకలను తనకు బ్రతినిధిగా నిచ్చి భరతుని నయోధ్యకు
సాగనంపెను. భరతుడు నన్నిధియందున్న సర్వభోగములను

సందిగ్రామములో వానప్రస్థుగానుండి పాదుకలకు బట్టముగట్టి
 వ్యములను నిర్వర్తించుచుండెను. ఇట్లు రాముడు తన
 యములో దలయెత్తిన మహావిప్లవమును సనాతన ధర్మబద్ధము
 అతి సరసముగాను సవరించి, తన ప్రేమనూత్రములో నందరిని
 ౨.

గాంధీ మహాత్మునకు క్షిప్తసమస్యలలో భరతుడు చేసిన యీ
 సవేశమే పాలుసార్లు మార్గదర్శి యయ్యెను.

౩దవ రాముడు జనసమ్మర్దదూషితమైన చిత్రకూటమును
 దండ కారణ్యములో మహర్షులను సందర్శించి, యగస్త్యోపదేశ
 గౌతమీతీరమందలి పంచవటిలో నొకపర్వతాలను నిర్మించుకొని,

సుమారు 13 సంవత్సరములు తన వనవాసకాలమును
 ౨. ఇది యాంధ్రభూమి. సీతారాముల స్నానపానాదులచే
 గౌతమియు, పాదపాంసువులచే మన యాంధ్రభూమియు
 వనము లయ్యెను. ఇది సీతారాములకును, ఆంధ్రులకును
 సంబంధమును వెల్లడించును. రామసుందిరము లేని
 యగాని, తమ బిడ్డలకు సీతారాముల నామకరణము లేని
 యగాని, నేటికిని ఆంధ్రలో గానరాదు. ఇట్లుండ, శూర్పణఖ,

దివ్యసౌందర్య మోహితయై తన్ను కలియమని కోరగా
 కమ్ముడు లక్ష్మణుడున్నాడని చూపించెను. అతడును
 రింపగా నారక్కసి నిరాశయై సీతను పధింప హుంకించెను.
 రామాజ్ఞచే లక్ష్మణుడామె కర్ణనాసికలను ఛేదించి యింపెను.

దాని ప్రేరణచే ఖరాదిరాక్షసులురాగా వారిని శ్రీరాముడు
 యు. శూర్పణఖ లంక కేగి దుర్బోధలు చేసి, రావణుని
 పహరించుటకు బ్రోత్సహించెను రావణుడు మాయామూర్తి
 మలక్ష్మణులను దూరముగాజేసి, యేకాకియైన సీతనపహరించి,

బోవుచుండ జటాయువు అడ్డగించి, ఘోరసంగ్రామమును

హతుడయ్యెను. రావణుడు లంకకు సీతను గొనిపోయెను.

రామలక్ష్మణులు సీతను గానక వనమునంతయు గలయ
ఁ, ప్రాణావశిష్టుడయిన జటాయువును గని దానివలన
గరణవృత్తాంతమును విని, వానికి యధావిధి పైతృక కర్మలను
ఇంతవరకు మాయామానుషుడు, నిజస్వరూపమును
పరచుకొని వ్యవహరించిన రాముడు విస్మయపరవశుడై,
మున కేగుటకు వాని కనుమతినిచ్చెను,

(అరణ్య 68 సర్గ 33 శ్లో.)

‘మయాత్పం సమనుజ్ఞాతః గచ్ఛతోకాననుత్తమాన్’

గృధ్రకాకాదులు పక్షులతో ఛండాలములు, అవి స్పృశించిన
ఁ లశుచులు. అట్టి గెద్దకు రాముడు స్వయముగా
ధక్కత్యములను జేసి, గుణములేపూజ్యములని స్థాపించి,
శృతా నివారణమును జేసెను. ఇదియును గాంధిమహాత్మునకు
నమే.

పిమ్మట రామలక్ష్మణులు వనమును గలయ వెదకుచు కబంధుని
ంచి, వానికి శాపమోక్షమును జేసి, తదుపదిష్టమార్గమున శబరి
ఁమును జేరిరి. ఆమె యిచ్చిన యాతిధ్యమును గైకొనిరి.
ఘాకమార్గము నుపదేశించి, యామె రామసన్నిధిని జితేషేర్చు
తనశరీరమును అగ్నిసాత్కరించి, తనగురువులు పోయిన
కమున కేగెను.

ఈశబరి పుక్కిటి పురాణ గాథ యొకటి. గలదు. ఈమె
శబరరాజు. ఈమెకు వివాహము చేయనెంచి బంధువుల
ంచెను. వారికి నామెబెట్టుటకు బెక్కుజంతువులను
సెను. శబరి, తండ్రితో నాయొక్క సంతోషమునకై యిన్ని
ల ప్రాణములు దీయుట ధర్మముగాదని యెన్నియో విధముల
ు దండ్రీ వినలేదు. ఆనాటి యర్ధరాత్రమున శబరి బయలు

మతంగా శ్రమమును జేరెను. ఇదిగాదు. శబరులు ఘోరముగా
నివారు. "భేదాః కిరాత శబరపుళిందా ఘోరజాతయః." ఘోరముగా
శబరి యాతిభ్యమును గైకొని, గుణములకే
తనిచ్చి, నర్వసమప్రపత్తిని శ్రీరాముడు చూపెను. ఇదియును
గారికి నాదర్శమే.

రామలక్ష్మణులు ఋష్యమూకమునుజేరి యాంజనేయుని
మున సుగ్రీవునితో నగ్నిసాక్షిగ మైత్రిని జేసికొనిరి. తమ్ముని
బలాత్కారముగా చెరబట్టిన వానిని వధించుటకు రాముడును,
వృణమును జేయుటకు సుగ్రీవుడును ప్రతినబట్టిరి. సుగ్రీవునితో
ముజేయు వానిని నొక్క బాణముతో రాముడు గూలనేసెను.

రామునిజూచి, నేను నీయెడ నిరపరాధిని. పరునిచే
గాతుడను, అట్టి నన్ను చాటుననుండి వధించితివి. ఇది
యను, రాజనీతియును గాదని కఠినముగా నిందించెను. రాముడు
జూచి మీరు మనుష్యధర్ములు. సోదరి, గురుపుత్రిక, కోడలు,
స్వదరునిభార్య సమానలు. వీరిని బొందువాడు అతిపాతకి,
యి. వీనికి వధయె ప్రాయశ్చిత్తము. జీవించిన తమ్మునిభార్యను
బట్టిన నీవు అతిపాతకివి. ఆతతాయివి నిన్ను వధించుటకు
యికును అధికారము గలదు. నేను రాజపుత్రుడను. నిన్నువధించి,
పాతకమునకు నాబాణధారచే నిష్క్రమిని జేసితిని. లేక కేవలము
కాతిని. నాకు పై ధర్మశాస్త్రములతో సంబంధము లేదందువా?
కు వేటయాడుట ధర్మము. దానిలో నేమృగమునైనను
చ్చును. కాన, నేను నిందార్హుడను కాను. అని రాముడు
తోడనే పశ్చాత్తపుడయి తనకుమారుని రామునకు, సుగ్రీవునకు
ంచి ప్రాణములను వాటి విడిచెను. వానికి పైతృమేధికకర్మల
ంచుటకు సుగ్రీవుడు వెనుకాడగా రాముడు

“కృతనిర్ణేజనాం జైవ నజగస్పేత కర్ణచిత్”

సుగ్రీవా ! నాబాణముచే, ప్రాయశ్చిత్తము చేసితిని. అట్టివానిని
రోషియని నిందింపరాదు అని చెప్పి, స్వయముగా యధావిధిగా
పితృమేధమును జేయించి, యుత్తమగతిని గలిగించెను. వాల్మీ
ములో రామునకు నణుమాత్రము ద్వేషాదులు లేవు. కావున,
ఓ చేసిన వాల్మీ వధ కేవలము ఆహింసలో బాగమేయగును.

సుగ్రీవుడు సీతాన్వేషణకై వానరులను నలుదిక్కులకు నంపి,
గా గృతకార్యులయి రావలసినదని కఠినముగా శాసించి
ను. వానరులకు నా గడువు స్వయం ప్రభగుహలోనే గడిచెను,
సీతను గానలేక నిరాశులయి సముద్ర తీరమున
పవిష్టులయిరి. అంతలో జటాయువు సోదరుడు సంపాతి
కేతెంచి, వారికి సీత లంకలోనున్నది యని చెప్పెను.
యులు శతయోజనపరిమితమగు సంద్రమును దాటి లంకలో
సములో సీతనుగాంచి, రామ వృత్తాంతమును నివేదించి,
శ్రీకము నానవాలుగా నిచ్చి, యశోకవనభంగమును రాక్షసవధను
వణునితో సంభాషించి, లంకాదహనమును చేసెను. అతడు
సీతతో సంభాషించి, యామె యిచ్చిన శిరోరత్నమును
బుగ్గైకొని, సంద్రముదాటి శ్రీరామచంద్రునకు నానవాలునిచ్చి
త్యుడయ్యెను.

వాల్మీకి విషయములను సంబంధించి యన్ని కాండలకు
రణముచేసెను. దీనికి సుందరకాండము అని నామమిడుటలో
మును విచారింపవలసియున్నది. రామాయణము ఆది కావ్యము
గానమైనది. రసములలో శృంగారము ప్రధానము. అది సంయోగ
భ భేదముచే ద్వివిధము. అరణ్యమొదలు; నాలుగు
యందును విప్రలంభమే వర్ణనీయమైనది.

12 సంవత్సరములు సీతారాములు అయోధ్యలో మానుషభోగ
ననుభవించిరి. వానిని వాల్మీకి స్పృశింపలేదు. శాకుంతలలో

లా దుష్పంతుల విప్రలంభమునే కాళిదాసు ప్రధానముగా
 య. ఈ కాండలో సీతారాముల యన్యోన్యగాఢానురాగము
 యుల మూలమున బరిపక్వమై రసత్వము గాంచినది. రామ
 సురాగము సీతలో లేనిచో

“ఏకత్రైకానురాగశ్చేద్రసాభాస ఇతి స్మృతః”

అనునట్లు దంపతులలో నొకచోట తుల్యానురాగము లేనిచో
 మణమంతయు రసాభాసమే యగును. కావున కవి
 కాండ యనునామ మిడెను. రావణుడు దురుద్దేశముతోను,
 యులు సదుద్దేశముతోను సీతాసౌందర్యమును వర్ణించిరి. సీత
 అనుసరించి, రాముని సర్వసాముద్రిక లక్షణ సంపత్తిని
 యయమునకై ఆంజనేయులు వర్ణించెను, సౌందర్యవర్ణన
 పుగుటచే గూడ సుందరకాండ నామము అన్వర్తము. వాల్మీకి
 ల్ప సౌందర్యము పరిపూర్ణముగా వికసించుటను ఆ నామము
 కము. లంకశరీరము. అచట నిరుద్దమైన సీత చేతన రావణ
 ర్ణాదులు క్రోధాదులు. శ్రీరాముడు ఈశ్వరుడు. ఆంజనే
 ఆచార్యుడు. వానిమూలమున నీశ్వరపరోక్షసాక్షాత్కారము
 కలిగినది. కావున, నీ కాండమునకు నాధ్యాత్మిక సౌందర్యమును
 సుందర నామము సర్వదా సముచితమే. ఈ కాండములో
 దాంపత్యప్రేమ పరాకాష్ఠను బొంది లోకమునకు శాశ్వతముగా
 ప్రాయమైనది. కావుననే “సీతారామయోరివావియోగో2స్తు”
 గాశీర్వదించురు.

అంతట రాముడు వానరసేనాసమేతుడై సముద్రతీరమున
 రావణుడు సభిచేసి, యాంజనేయులు చేసిన వీరకృత్యముల
 రించుచు ముందు కర్తవ్యమును జింతించుచుండెను.
 రామునకు సీతను సమర్పించి, శరణు వేడుట తప్ప
 లేదని పలువిధములుగా జెప్పగా రావణుడు క్రోధవివశుడై

ని బరాభవించెను. విభీషణుడు దనమంత్రులతో గూడ
 తీరమున విడిసిన శ్రీరాముని నంతరిక్షగతుడై శరణాగతుడ
 శ్రీరాముని మంత్రులు శత్రుసోదరుడు తత్పక్షీయుడు.
 శరణునిచ్చుట ప్రమాదమని గట్టిగా రామునితో బల్కిరి.
 ని విడుచుట నాజీవిత ప్రతభంగము. వానిహృదయమెట్లున్నను
 నాకు బ్రసక్తిలేదు. విభీషణుడేకాదు, రావణుడు శరణార్థియై
 యభయ మిచ్చెదను.

(యుద్ధ సం. 33, 34)

కృదేవ ప్రసన్నాయ తవాస్మీతిచ యాచతే
 అభయం సర్వభూతేభ్యో దదామీతివ్రతం మమ.
 శరణాగతుని విడవజాలనని తన ప్రతిజ్ఞను రాముడు
 చెను.

శ్రీకృష్ణుడు:—

చేత్సురురాచారో భజతే మామనన్యభాక్
 ధురేవ సమంతవ్యః సమ్యగ్వ్యవసీతోహినః
 ప్రంభవతి ధర్మాత్మా శశ్వచ్ఛాంతించ గచ్ఛతి
 తేయ ప్రతిజానీహి నమేభక్తః ప్రణశ్యతి.
 ఎట్టి దురాచారుడయినను అన్యమును విడిచి, నన్ను సేవించినేని
 ధర్మాత్ముడే యగును. వానికి ముక్తిని ప్రసాదించును. ఇది
 జ్ఞ యనెను. శ్రీరామవచనములో ప్రవత్తి, శ్రీకృష్ణవచనములో
 బేర్కొనబడినవి. భక్తియన బరానురక్తి మానసికధర్మము
 యు. ప్రవత్తి బాహ్యము దీనికి జిత్రశుద్ధితో బ్రసక్తియంతగా
 యి. అట్టి ప్రవత్తిని వాఙ్మత్రముచే జూపినను అభయము నిత్తునని
 యచంద్రుని యుదారప్రతిజ్ఞ అభయము. శ్రు. “అభయం
 క! ప్రాప్తో2సి.” అనుటచే అభయము, ముక్తి =
 యరాహిత్యము. ఈ రెంటిని ప్రసాదించుననియే రామవచ

భక్తపాత్రను లోపలతోముట భక్తి బైటతోముట ప్రపత్తి. పక్కష్టల ప్రతిజ్ఞలు కవిదోషసీడితులగు మానవులకు నరకభీతిని చి, యూజులను గలిగించుచున్నవి. రామచంద్రుడు నకు శరణునిచ్చి, వానియుపదేశము ననుసరించి, మూడు బు నముద్రము నుద్దేశించి, ప్రాయోపవేశమును జేసెను. ఈ ప్రాయోపవేశము గాంధీమహాత్మునకు విషమ సంఘటనలో ర్మియ్యెను.

నముద్రుడు శ్రీరామునకు ప్రత్యక్షమయి సేతునిర్మాణమును పని విన్నవించెను. నలునిచేత శతయోజన పరిమితసేతువును , నముద్రమునుత్తరించి, రామచంద్రుడు వానగోపనశో ష. పిమ్మట, రాముడు "సంధి మిచ్చన్తి సాధవః" అని , సంధికై యంగదునిచే రావణునకు రాయబారమంపెను. ఫలముకాగా యుద్ధమునకు దిగెను.

పలువురు రక్కసులు మడిసిరి. రావణకుంభకర్ణాదులు బలము రామునిచే మడిసిరి, యుద్ధములో రాముని పద్మియు, నుదారతను గమనింపుడు. యుద్ధ

(143 సర్గ. 59 శ్లో.)

నుజానామి రణార్థిత స్త్వం ప్రవిశ్య రాత్రించర రాజలంకాం.

ప్రనిర్వాపారధీచ ధన్వీ తదాబలం ద్రక్ష్యసి మే రధస్తః"

రావణా! పలువురు వానరులతో యుద్ధముచేసి, యలసి సొలసి, డవై యున్నాడవు. విశ్రాంతిని బొంది సరిగా నాతో యుద్ధము లకు రమ్ము, నా బలమును చూచెదవు గాక! యని చేజిక్కిన ను విడిచిన ధర్మయోధి రాముడు. విభీషణుడు నృశంసకుడగు నకు ప్రేతకృత్యములను జేయననగా రాముడిట్లు మందలిం నీయన్న తేజస్వి, శూరుడు. (యుద్ధ. 114 సర్గ. 102 శ్లో.)

మరణాంతాని వైరాణి నివృత్తం నః ప్రయోజనం

క్రియతామస్య సంస్కారః మహాప్యేషయథాతవ'.

విభీషణా! వాని మరణముతో వైరము చెల్లినది. నీకును సమానుడే. వీనికి సంస్కారమును యథావిధిగా జేయుమని శశిమక్రతువును రాముడు స్వయముగా జేయించెను. ఈ విచారింపవలసిన విషయముగలదు.

గాంధీమహాత్ముడు తనశత్రువును ఎట్టివానిని హింసింపనంగీకరు. రాముడు తాటకమొదలు రావణునివరకును బలువురులను జంపి చంపించెను. అందుచే రామునిలో హింస రియున్నదని పలువురు ఆక్షేపింతురు. అది సరికాదు. ఈ పలువురు మునులను, నిరపరాధులయిన మానవులను చి, మహాపాతకులును, అతి పాతకులును అయియున్నారు.

పాతకములకు ఆచంద్రతారార్కము ఘోరనరకయాతనలంపవలసియున్నది. వీరికి మరణాంతప్రాయశ్చిత్తముతప్ప ప ప్రాయశ్చిత్తములేదు. తన శస్త్రధారలచే గొలదినిముషసేవేదన ననుభవింపజేసి, వారిని బవిత్రులను జేసి వారికి శాశ్వత శ్రీరాముడు ప్రసాదించెను. ద్వేషముతో చేసినది మిగును. వానికిని, రావణునకును స్వయముగా బార తాకికను చేయించిన రామునిలో ద్వేషతేజప్రసక్తియే లేదు. పృథు దుష్టాంగమును ఖండించినట్లు వీరిని ఖండించెను. వారికి పదము నొసంగెను. ఇది యపారమైన దయ, పలువురులు, శబరియు, రాముని సన్నిధిని తమశరీరములను అగ్ని పెంచి, ముక్తిని బొందిరి. శాశ్వతపరలోక ప్రాప్తిఫలము ముందర నియోగమొక హింసయే కాదు. రామచంద్రుని చేతిలో రెండులునున్నవి. గాంధీగారి చేతిలో బరలోకము లేదు. అందుచే వి బ్రతిహింసను జేయడమయ్యెను. ఇట్లు రాముడు శువులను దీసి, పారవైచి, మిగిలిన వానరరాక్షసులను

సామాన్యమును, దనకుటుంబమునంతను దన ప్రేమనూత్ర గుచ్చి “ధర్మసంక్షాపనార్థాయ” అను నవతారప్రయోజనమును ను. కాన రాముడు ప్రేమమయుడు, “అహింసావ్రత ణుడు. నమేద్వేష్యోస్తి కశ్చన,” అను గీతావచనమే ఇందుకు ము.

పిమ్మట విభీషణునకు క్రియారూపముగా లక్ష్మణునిచే జ్యమునకు బట్టము గట్టించెను. వానరరాక్షసులు మంగళస్నాత తాదేవిని శిబికలో రాముని సన్నిధికి దీసికొని వచ్చుచుండిరి. యముఖమును చిట్టించుకొని, యిచట నందఱును స్వీయులే. తద్దతి యనవసరము. నడిచియే సీత రావచ్చునని రాముడు పలికెను. చెంత నిలచిన సీతను జూచి (యుద్ధ 118 శ్లో. 17)

“ప్రాప్తవారిత్ర సందేహో.... తద్గచ్ఛహ్యభ్యనుజ్ఞాతా!

యథేష్టం జనకాత్మజే.”

సీత! నీ చరిత్ర సందేహస్పదము. నీకిష్టమన చోటికి బొమ్ము. నాకు బనిలేదని యతిపరుషముగా ధిక్కురించెను. నూడు లు పరగృహోపేతమైన స్త్రీని విడిచిపెట్టవలయునని ధర్మ రామునకు సర్థకామములకంటె ధర్మమే యావశ్యకము.

సీతాత్యాగమునకే నిశ్చయించె. సీత చేయునదిలేక తమహావమానమును సహింపజాలక వానర రాక్షస సమక్షమున బ్రవేశించెను. ఇంతలో మహేశ్వరుడు, బ్రహ్మాదులు సీతతో బిత్పదేవతలును బ్రత్యక్షమై రాముని నీవు సాక్షాత్తు లుండవు. సీత యాదిలక్ష్మి యని బహుధా స్తుతించిరి. అంతలో త్రుడు స్వర్ణశలాకవలె ధగధగ మెరయుచున్న సీతను కు సమర్పించి యామె నిర్దోషియని సాక్ష్యమిచ్చెను.

సా నిర్దోహ దగ్నిం న తామగ్నిః ప్రదక్ష్యతి.”

తనకు గోపమే వచ్చినచో సీతయే యగ్నిని దహింప గలదు. యామెను దహింపజాలదను సూక్తి సత్యమైనది. ఈయగ్ని రావణస్పర్శ, వాని పాపపుద్బుష్టి వానిగృహ నివాసము మున్నగు లన్నియు నశించినవి. రామచంద్రుడు సీతాలక్ష్మణులతోను, యది రాక్షసులతోను సుగ్రీవాది సకుటుంబవాసరులతోను ము నధిష్టించి, భరద్వాజగుహలను సందర్శించి, భరతుని కుని దెలిసికొని, నందిగ్రామమున విశోదితజలుడై, రథారూఢుడై రముగా నయోధ్యజేరి యభిషిక్తుడాయెను.

నేను తొలుదొల్త బేర్కొన్న సనాతనధర్మపాదస్తంభములను కట్టు కాపాడెనో నిరూపింతును. విశ్వామిత్రునివెంట జక్రవర్తి లయ్యు రామలక్ష్మణులు బాదచారులై వెళ్లి గురునియానతిని క్షణచేసిరి. ఇదిగురూపపదము. దీనిచే బ్రథము స్తంభము మయ్యెను. తండ్రి యానతిచే తన చేత జిక్కిన రాజ్యమును తండ్రిని సత్యసంధుని జేసెను. తండ్రియు బుత్రునియోగముచే మలను విడచెను. దీనిచే ద్వితీయస్తంభము సురక్షితము. యెడ గాఢానురాగముచే నయోధ్యాపుర వాసులందఱు మునకేగ సమకట్టిరి పురవాసులు తనతో నవవాసమున గప్తముల మరని తలపోసి, వారి నర్థరాత్రమున పంపించి, వనమునకేగెను.

మూడవస్తంభము రక్షితమయ్యెను. సీతారాముల సనాతన క్యానురాగము అద్వితీయమై రామాయణమంతట సహస్రముఖ గా బ్రవహించెను. దానిచే నాల్గవ స్తంభము సుసంరక్షితమయ్యెను. ముగా రాముడు తన నడవడిచే సనాతన ధర్మపాదములను కిని గాపాడి వాసికెక్కెను. రామరాజ్యములో సమానప్రతిపత్తి, కయము, శాంతి, సుఖజీవనము ఈనాలుగును సర్వత్ర సలాడినవి. రాముని పట్టాభిషేకసమయమున రాక్షసులు, లు మానవ సామాన్య సమానగౌరవముతో మెలంగిరి. వారి

సౌహృదయములు, శాంతి, సుఖజీవనములు యుద్ధకాండ 131
 బహుధా వర్ణితములు. 39 శ్లో. అనేకయాగములను చేసెను.
 -101 శ్లో. వితంతువులు లేరు. సర్పభీతిలేదు. రోగపీడలేదు.
 బాధలేదు. పెద్దలు చిన్నవారికి బ్రేతకార్యములను చేయుట
 అంతట సంతోషము పొంగిపొరలుచుండెను. అందఱు
 తృప్తులే. రాముని స్మరించుచు నొండొరులను హింసింపరాయెను.
 పాత్రాదులతో శత సహస్రవర్ణములు జీవించుచుండిరి. సర్వత్ర
 రామ యద్వోషమే. సర్వము రామమయమే. నెలకుమూడు వానలు
 ములు నిత్యపుష్పములు, భూమి సర్వదా సన్య సంపూర్ణ
 ర్వర్ణము తమ విహితకర్మలను చేయుచుండిరి. (వర్ణ
 శాంకర్యము లేదు) అసత్యము లేనేలేదు. ఇట్లు రామ చంద్రమూర్తి
 లతో గూడి 11 వేల సంవత్సరములు రాజ్యమును బాలించెను.
 రాజ్యములో నేను బేర్కొనిన నాలుగును బ్రధానముగా విలసిల్లినవి.
 భరతుడు చిత్రకూట పర్వతమున దన్ను నందర్కించునపుడు
 ధ్య 100 సర్గ 9 శ్లోక మొదలు ఆనర్గాంతము (దీనినేక్రత్విత్సర్గ
 పురు.) రాముడు రాజ్యపరిపాలనా విధమును బహుధా
 చెను. దానిలో శ్రీరామచంద్రుని హృదయ సర్వస్వము
 మందువలెనే ప్రతిబింబించినది. విస్తరభీతిచే సంగ్రహింతును.
 చిత్రప్రశ్నలను మాత్రమే జూపుదును పురోహితుని, దేవ
 మాతృ గురు వృద్ధాదులను సేవించుచుంటివా? వేనవేలు
 ల్లుకంటె నొక పండితుడు కార్యకృచ్ఛములయందు
 ంచును. అట్టి వారిని సంగ్రహించుచుంటివా! నాస్తికులగువారి
 సేవింపవుగదా? స్త్రీలను చక్కగా సాంత్యన జేయుచుంటివా?
 మి అపాత్రలయందు దుర్వినియోగము కాలేదుగదా! దేవతాపితృ
 ణాదులయందే సద్వినియోగ మవుచున్నదా? దేవాయతన
 లను నిత్యము నమస్కరించుచుంటివా? ధర్మార్థకామములను

సోపమర్థము లేకుండ సమముగా వేవించుచుంటివా ?

67 శ్లోకము లలో బదునాలుగు రాజదోషములను విడచి, చుంటివా ? వీటిలో నాస్తిక్య, అన్యత, క్రోధాదులు ముందుగా బడినవి. నీవేదములు, నీక్రియలు, నీవిద్యలు సఫలములేవా ?

తండ్రి తాతలు ఏమార్గము ననుసరించిరో దాని చుంటివా ? అదియే మనకు ఆయువును, త్రివర్ణఫలము సాదించునని పలువిధములుగా బ్రశ్నించెను. రాజనీతి ప్రశ్నలను తిచే విడచితిని. రామచంద్రమూర్తి మనుమార్గమున రేఖామాత్ర వాటకుండ బ్రజాపాలనమును జేసెను. “రాజాకాలన్యకారణం” సుమతో ధర్మః” “యథారాజా తథాప్రజాః” అను సూక్తుల నుంచి, ప్రజలందఱు అణుమాత్రము వేదచోదిత సనాతన ములను దప్పక రాజానురక్తులయి ప్రవర్తించిరి. దేశము ధావర్జితమై, సుభిక్షమైయుండెను.

ఆనాటి ప్రజలు శాంతి సుఖజీవనాద్యనుభవములను ప్రాచీన ములనుండియే యూహింపవలయును. రామరాజ్యకాలము యుగమయ్యును ధర్మదేవత చతుష్పాదములతో నంచరించుచు యుగమును స్మరింపజేయును. ప్రతియుగములోను గాదా ముగా నాలుగు యుగముల ధర్మములు ప్రవర్తిల్లునని ములు వాకొనును. రామరాజ్యకాలములో గృతయుగమే న్నది.

రామచంద్రమూర్తి తనవారికి నెట్లుపకరించెనో గమనింపుడు. కాండ 40 సర్గ. 22 శ్లో) విభీషణా ! లంకను ధర్మయుక్తముగా ప్రము. అధర్మమునందు నీబుద్ధిని ఎన్నడు చొరనీయకుము.

(ఉత్తరకాండ 40 సర్గ, 94 శ్లో.)

స్వోపకారాయ (ప్రాణాన్డాస్యామితైకేపే”

ఒక్కని యుపకారము నిమిత్తము నాప్రాణములను గూడ
గడను.

సకృదప్యవకారేణ కృత నేకేన తుప్యతి
తమప్యవకారాణాం స స్మరత్యాత్మవత్తయా.

జీవితములో నొకయుపకారము నేనియు బరుడు చేసినచో
సదా స్మరించువాడు . వాడు వెనుకనుండి నూరపకారములను
సమర్పించువాడుకాడు. ఇంతటి యాత్మవంతుడు వాల్మీకిమహా
వ్యస్మిన్నాం ప్రథం లోకే గుణవాన్ కశ్చవీర్యవాన్

శ్చ కృతజ్ఞశ్చ సత్యవాక్యో దృఢవ్రతః''

నేడు వీర్యధర్మాది గుణసామగ్రి గలవాడెవ్వడైన గలడా ?
శ్నింప నారదుడు ఇట్లు చెప్పెను.

ఇత్వాక్యవంశ ప్రభవః రామోనామ జనైశ్శుభ్రః''

ఈశ్వోకము మొదలు 12, 13 శ్లోకములలో రాముని
గుణములను పేర్కొనినాడు. ఉత్తరకాండ 41 సర్గ 18,
శ్లోకములలో భద్రుడు రామపరిపాలనను ఇట్లు పేర్కొనెను.
లయిన జంతువుల చెంతకుగూడ మృత్యువు రావెరచును.

సర్వత్ర సుఖప్రసవమే. సకాలములో వర్షము. ఇట్టి రాజే
సర్వకాలములయందు నుండుగాక యని ప్రజలు కోరుచు

కాని, రక్కసుని వశములో నున్న భార్యను ఎట్లు
చెను ? మనముగూడ భార్యల విషయములో అట్లు
చవలసి వచ్చును. అను ప్రజాపవాద మొక్కటియే కలదు.
పవాదను సహింపజాలక రాముడు కఠోరగర్భము సీతను
చేసెను. కొందఱు ఇది నిర్ణయత్వము, కారిన్యమును
ల నారోపింతురు; అట్లు కాదు.

'సంతస్సచరితోదయ వ్యసనినః ప్రాదుర్భవద్యంత్రణాః

సర్వత్రైవ జనాపవాదచకితా జీవన్తి దుఃఖం సదాః''

సత్పురుషులు జనాపవాదనను సహించలేరు. వాల్మీకి తనకు జనకుడు వంటివాడు. వాని యాశ్రయముచెంతనే యామెను రమ్మనెను. వాల్మీకి శిశువులకు జాతకర్మాది సంస్కారములను సు. విద్య గఱపును. ఆశ్రమ జీవనము, అర్హసంస్కారము లాలోచించియును, అపవాదము తొలగుననియు సుదూరముగాంచియు నంపెను. నిర్దయత్వాగులకు బ్రసక్తిలేదు. లోకారాధన లకు గులప్రతము. ఇది లోకమనకు గుణపాఠము. చంద్రుని కల్యాణగుణములు సంఖ్యా తీతములు, దేవమాయచే గాగములు ఒకప్పుడు లెక్కింపబడినవి, కాని, మహావిష్ణువు గములు లెక్కింపబడలేదు. ఆ విష్ణువే శ్రీరామ చంద్రుడు.

దము : “సమాసీన ఆకూతిః సమానాహ్వాదయానివః

సమాన మస్తువోమనః యథావస్సు సహసతి

యథావస్సు సహసతి,

మీ సంకల్పములు, మీ హ్వాదయములు, మీమనస్సులు ముగా నుండవలయును. దానియందే మీక్షేమము నిలచియుం అదిమవేదము చివరకు పైమంత్రమూలమున రెండుసార్లు చనినది.

“శివం ప్రజాయై శివమస్తు మహ్యమ్”

ముందుగా సర్వప్రజకు మంగళమగుగాక. పిదప నాకు మగుగాత. అని ప్రతిమానవుడు కోరవలయును. వేదశాసనము. “శం ద్విపదే చతుష్పదే” - ద్విపాద జీవులకేగాదు. చతుష్పాద గూడ సుఖమగుగాకయని నిత్యము కోరవలసినదిగా నము.

ఇట్టి వైదికానుశాసనములను బాటించుచు, 11 వేల గ్రములు శ్రీరాముడు ప్రజలను బాలించెను. తాను ముగా ప్రతి సనాతన ధర్మమును నాచరించి, ప్రజలచే

పజేసెను. శ్రీమద్రామాయణమును బరికించిన నది
 గును. అదియొక మంత్రమహోదధి. పురుషార్థసేవధి. కవితా
 క్రియక చరమసీమ. కాశిలో బరమశివుడు మహర్షులకు
 రాకమంత్రము నుపదేశించెను.

‘శ్రీరామ, రామ, రామ’, ఇది సప్తాక్షర రామమంత్రము,
 విష్ణునామములకు తుల్యమని శివుడు పార్వతీదేవి కుపదేశించెను.
 నామోన్మత్తి యావతీశక్తి పాపనిర్మలణ క్షమా!

తావత్కర్తుం నశక్నోతి పాతకం పాతకీ జనః॥

శ్రీరామనామము ఎంత పాపమును హరించునో అంతటి
 పాపమును ఏమహాత్ముడును చేయజాలడు. ఆనాటి రాముని నామమే
 నీ బ్రజలలో ఇష్టార్థము లొసంగుచుండ, రామచంద్రఘోషార్చి
 లన కాలమహిమను, ఆనాటిప్రజల సర్వసుఖసంపత్తిని ఎవరు
 లరు? సర్వము శాంతము, భద్రము, ప్రేమప్రవాహము.

ఇతి శమ్.

అపూర్వ మహత్తర సదవకాశం

దివ్య స్తోత్ర రత్నావళి ★

1/8 డెమ్మీ : బహువర్ణముఖ చిత్రం : పెద్ద టైప్ :
 1/8 ముద్రణ : వెల రూ.35-00 వినాయక ప్రతకల్పము,
 దుర్గా, శ్రీరాజరాజేశ్వరీ, శ్రీరామ, శ్రీ ఆంజనేయ,
 శ్రీలక్ష్మీ పూజావిధానాలు ప్రత్యేకానుబంధం

దివ్యస్తోత్ర రత్నావళి - విషయసూచిక

ప్రాతఃస్మరణమ్ 2. గణేశాష్టకమ్ 3. మహాలక్ష్మ్యష్టకమ్ 4. శ్యామలాదండకమ్
 5. శ్రీ స్తోత్రమ్ 6. శ్రీ కాళిదాసుష్టకమ్ 7. అంబాష్టకమ్ 8. బాలాష్టలి 9. మీనాక్ష
 10. గంగాష్టకం 11. శివ సంవాక్షరీ స్తోత్రం 12. మృత్యుంజయ స్తోత్రం
 13. శివలాదన స్తోత్రం 14. శనిస్తోత్రం 15. శివాష్టకం 16. చంద్రశేఖరాష్టకం
 17. కృష్ణాష్టకం 18. లక్ష్మీ నమనా స్తోత్రం 19. హనుమత్సత్యం 20. శ్రీ
 యాష్టోత్తర శతనామ స్తోత్రం 21. శ్రీ ఆంజనేయ దండకం 22. అపారాధాష్టకమ్
 23. శ్రీరామస్తుతి 24. చతుర్వింశతినామ ప్రతిపాదకమైన చూర్ణిక 25. చతుర్భుజీ
 26. దుర్గా సప్తభుజీ 27. అన్నపూర్ణాస్తోత్రం 28. లింగాష్టకం 29. కృష్ణాష్టకం
 30. శివాష్టకం 31. అదిత్య హృదయం 32. సూర్యనారాయణ దండకమ్ 33. ఈశ్వర
 34. మహా సంకల్పము 35. సర్వ సంగవాష్టకం 36. శ్రీ వేంకటేశ్వర
 37. చూర్ణిక 38. ఆంజనేయ స్తోత్రం 39. శ్రీ హరులి స్తోత్రం
 40. మధురదానం స్తోత్రం 41. శివానందా త్తమానంద స్తోత్రం 42. శ్రీ రామరక్షాస్తోత్రం
 43. శివ కవచ స్తోత్రం 44. ఏకముఖీ హనుమత్సత్యం 45. పంచముఖీ హనుమత్సత్యం
 46. ముఖీ హనుమత్సత్యం 47. ఏకాదశముఖీ హనుమత్సత్యం 48. పంచాయతన
 49. శ్రీ రాజరాజేశ్వరీ హస్తాష్టకమ్ 50. మహిషాసుర మర్ధిని
 51. ఉమామహేశ్వర స్తవః 52. నవగ్రహ స్తోత్రములు 53. మంద్రహస్తా
 54. నవరత్నమాలికా స్తోత్రరత్నం 55. భర్తృరాజకృత దుర్గాష్టకం 60. ముద్గామృతం
 61. శ్రీ స్తోత్రాలు 62. పురుషసూక్తం 63. శ్రీ నూక్తం 64. శ్రీ దత్త స్తవరాజం
 65. శ్రీ దేవీ చూర్ణిక 66. శ్రీ దేవీ ప్రణవ భక్తిస్తవలి 67. శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యాష్టకం
 68. శ్రీ యాష్టోత్తర శతనామ స్తోత్రమ్ 69. శ్రీ భ్రమరాంబాష్టకం 70. శ్రీ జ్ఞాన
 71. శ్రీ లలితానవాస్రమ్ 72. శ్రీ లలితా త్రిశతీస్తోత్రమ్ 73.
 రామాయణం 75. అర్జునకృత దుర్గాష్టకమ్ 76. శ్రీ విష్ణునవాస్రము

కొలది ప్రతులే ప్రచురించుచున్నాము.

సర్తకులు - కమిషన్ వివరాలు ముందుగా వ్రాసి పొందాలి
 1. పి. పద్మలి లేదు కాపీని ముందుగా రిజర్వ్ చేసికోవాలి.

పురాణపండ రాధాకృష్ణమూర్తి

గోవావరీ రైల్వేస్టేషన్ దగ్గర - జయశ్రీ టాకీస్ రోడ్

రాజమండ్రి-533 104

ఏకం సద్విప్రా బహుధా వదన్తి
 "త్యాగే నైకే నమృతత్వ మాననుః"

సరమ పవిత్ర మహత్తర సద్గ్రంథ రత్న ప్రచురణ

విశేష ప్రచారోద్యమరూప జ్ఞానమహాయజ్ఞం

పుస్తక రత్నరూప దివ్య పుష్పార్చన ★

సభ్యత్వ రుసుము రూ 300-00లు

తమ గోత్రనామాలపై పూర్తి చిరునామాతో రూ
 -లు మాత్రం అంద జేయు వారి పేర
 లితాష్టోత్తర శత, శ్రీ రామాష్టోత్తర శత, శ్రీ
 కేయాష్టోత్తర శత, శ్రీ విష్ణుష్టోత్తర శత నామాలతో
 పుస్తక రత్నాలతో అంటే శ్రీలలితా సహస్రనామ
 శ్రీరామ రక్షా స్తోత్ర, శ్రీ ఆంజనేయ స్తోత్రమంజరి
 విష్ణుసహస్రనామస్తోత్ర పుస్తక రత్నరూప దివ్యపుష్ప
 చేసి పూజా సిందూర పూజాకుంకుమలతో సహా
 మరణాస్తోత్రమ్ కేసెట్తో పై పుస్తకరత్నాలన్నీ
 : 20 ప్రతుల వంతున అంద జేసెదము. ఈ
 ద్యమానికి సత్వరంగా లక్ష మంది సభ్యులను
 విస్తూన్నాము. సద్గ్రంథరత్న వితరణయే మా
 లక్ష్యము. మీరు చేరి, మీ ద్వారా కనీసం మరి
 ందివైనా చేర ప్రోత్సహించండి.

ఈ చిరునామాకే ద్రవ్యాన్ని అందజేయండి:-

గాణపండ రాధాకృష్ణమూర్తి - భాగవతమందిరం

రాజమండ్రి-533 104

16-5-1994 వైశాఖ శుద్ధపంచమి
శంకర జయంతికి

వ్యస్తోత్రరత్నావళి

జ్ 1/8 డెమ్మీ : పుటలు 240 : పెద్దటైప్
ఆఫ్ సెట్ ముద్రణ : బహువర్ణముఖ చిత్రం
దివ్యస్తోత్రాల సంకలనం :: వెల రు-35-00

వి.పి. పదతి లేదు

వర్తకులకు 25 ప్రతులలోపు ఆర్డర్ పై కమిషన్
లేదు. 25 ప్రతులకు మించి యిచ్చు ఆర్డర్ పై
కమిషన్ యాయగలము. కమిషన్ మినహాయిం
ని ద్రవ్యాన్ని ఏ బ్యాంక్ ది అయినా డి.డి.
• యీ చిరునామాకే పంపాలి. మహిళా
కులకు, ధార్మిక సంస్థలకు, వితరణ చేసికో
న వారికి కూడ పై అవకాశం కలదు.

సరాలకు ఫోన్ 76356- ఎస్.టి.డి : 0883—

పురాణపండ రాధాకృష్ణమూర్తి

మశ్రీ లాకీస్ రోడ్ : సూర్యాహోటల్ ప్రక్కన
29-6-13.డి. రాజమండ్రి-533104.